

Załącznik nr 1. Charakterystyka powiatów w ramach Obszarów Rozwoju Społeczno-Gospodarczego

Zasięg terytorialny Obszarów Rozwoju Społeczno-Gospodarczego stanowiących integralną część polityki terytorialnej w województwie kujawsko-pomorskim w latach 2014-2020

Charakterystykę poszczególnych powiatów, w których powstały Obszary Rozwoju Społeczno-Gospodarczego, przedstawiono w sposób syntetyczny i składają się na nią:

- obraz statystyczny powiatu, w którym za pomocą danych i wskaźników przedstawiono powiat na tle województwa. Dobór danych wynikał z zasad polityki terytorialnej. W zakresie wybranych zagadnień przedstawiono zróżnicowanie wewnątrz powiatów za pomocą kartogramów w których, do prezentacji danego zjawiska we wszystkich powiatach zastosowano jednakowe przedziały danych i kolorystykę. Wykorzystane dane pochodzą z GUS (BDL) oraz z opracowania „Indeks zagrożenia ubóstwem w województwie kujawsko-pomorskim” wydanego przez Regionalny Ośrodek Pomocy Społecznej w Toruniu w 2012 r.,
- opis ze wskazaniem cech wyróżniających powiat na tle innych powiatów,
- zidentyfikowane potencjały endogeniczne oraz problemy i bariery rozwoju,
- obszar Rozwoju Społeczno-Gospodarczego wynikający z podpisanego porozumienia.

W opracowaniu wykorzystano informacje zawarte w załączniku do Uchwały nr 43/1605/13 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 30 października 2013r. „Założenia polityki terytorialnej województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2014-2020” oraz materiały z prezentacji dotyczących zasad polityki terytorialnej, które prowadzone były przez pracowników Departamentu Planowania Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego w Toruniu oraz Kujawsko-Pomorskiego Biura Planowania Przestrzennego i Regionalnego we Włocławku w powiatach w okresie marzec-kwiecień 2014r.

Wyjaśnienie skrótów i pojęć użytych w opracowaniu:

- BDL** – Bank Danych Lokalnych
- GUS** – Główny Urząd Statystyczny
- LGD** – Lokalna Grupa Działania
- ORSG** – Obszar Rozwoju Społeczno-Gospodarczego
- PSR** – Powszechny Spis Rolny
- RLKS** – Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność
- SP** – Spis Powszechny
- ZIT** – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne

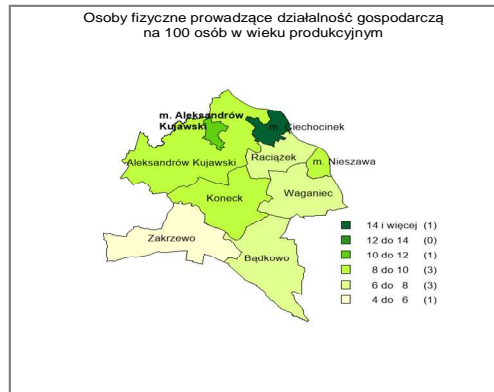
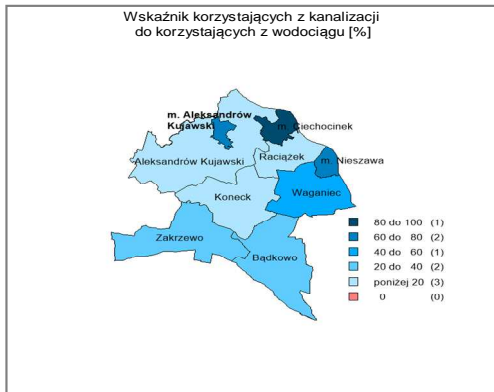
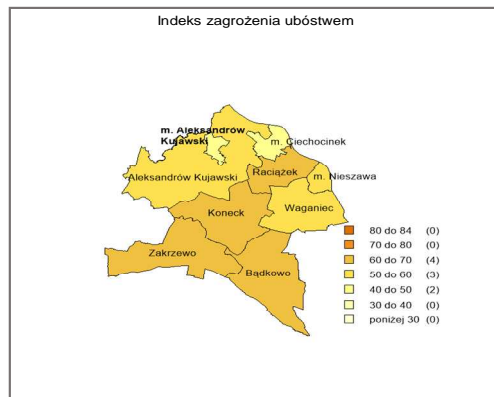
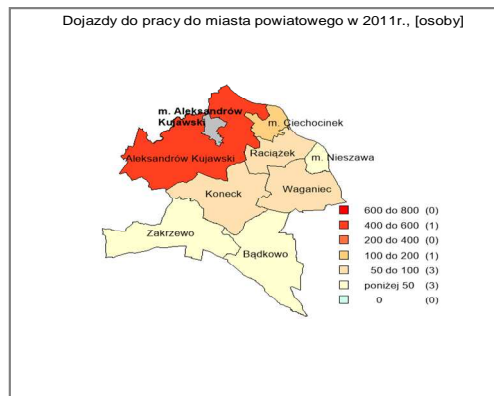
Indeks zagrożenia ubóstwem - liczba z przedziału od 10 do 100 obliczona na podstawie rozpiętości wartości wskaźników osiąganych przez jednostki administracyjne. Na indeks zagrożenia ubóstwem składają się: 1) procentowy udział liczby rodzin wielodzietnych w liczbie rodzin ogółem; 2) procentowy udział liczby osób niepełnosprawnych w liczbie ludności ogółem; 3) wykształcenie mieszkańców; 4) procentowy udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności; 5) poziom dochodów jednostki analizy (gminy i powiaty; tylko dochody wypracowane przez jednostki) na jednego mieszkańca; 6) procentowy udział wydatków na pomoc społeczną w całości wydatków jednostki (gminy lub powiatu); 7) obciążenie demograficzne – liczba osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym przypadająca na jedną osobę w wieku produkcyjnym; 8) procentowy udział liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w jednostce w liczbie ludności w wieku produkcyjnym; 9) liczba mieszkańców przypadających na jedną organizację pozarządową w jednostce; 10) liczba mieszkańców przypadających na jeden podmiot gospodarczy zarejestrowany w jednostce. Wartości indeksu w poszczególnych jednostkach administracyjnych nie można porównać ze średnią dla województwa wynoszącą 54,7 z uwagi na metodę jej wyznaczenia.

POWIAT ALEKSANDROWSKI

OBRAZ STATYSTYCZNY (na podstawie danych GUS)

Wybrane dane statystyczne ^{a)}	Powiat	Relacja do danej/średniej w województwie [%] ^{b)}
Powierzchnia [ha]	47 463	1 797 134 (2,6 %)
Ludność [os.]	56 034	2 096 404 (2,7 %)
Ludność na 1 km ² [os.]	118	117 (100,9 %)
Udział ludności wiejskiej w ogólnej liczbie ludności [%]	54,8	39,8 (137,7 %)
Dochody własne budżetu powiatu na 1 mieszkańca [zł]	1453,25	1319,08 (110,2 %)
Ludność – w % ogółu ludności korzystająca z instalacji:		
- wodociągowej [%]	90,6	91,1 (99,5 %)
- kanalizacyjnej [%]	43,6	65,6 (66,5 %)
Udział obszarów chronionych w powierzchni ogółem [%]	20,55	31,8 (64,7 %)
Drogi gminne i powiatowe o nawierzchni twardej na 100 km ² [km]	101,0	75,9 (133,1 %)
Długość ścieżek rowerowych na 10 tys. km ² [km]	117,9	277,8 (42,4 %)
Indeks zagrożenia ubóstwem	45	-
Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem [%]	13,7	11,0 (124,5 %)
Stopa bezrobocia rejestrowanego [%]	23,6	18,1 (130,4 %)
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]	13,9	11,1 (125,2 %)
Udział zarejestrowanych bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym [%]	14,5	12,6 (115,1 %)
Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym [%]	60,7	61,7 (98,4 %)
Odsetek ludności z wykształceniem wyższym w ludności powyżej 15 roku życia (SP 2011) [%]	10,6	14,4 (73,6 %)
Placówki ambulatoryjnej opieki medycznej na 10 tys. mk [ob.]	4	4 (100,0 %)
Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	21,9	19,3 (113,5 %)
Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	854	897 (95,2 %)
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	10,5	10,5 (100,0 %)
Przeciętna wielkość gospodarstwa rolnego (PSR 2010) [ha]	10,36	14,18 (73,1 %)

a) Dane za 2012r., chyba że wskazano inaczej b) województwo = 100%

POWIAT ALEKSANDROWSKI

Powiat aleksandrowski jest najmniejszym obszarowo powiatem województwa, zajmuje ok. 2,7% powierzchni regionu i obejmuje swoim zasięgiem 9 gmin. Ponad 50% ludności powiatu stanowi ludność zamieszkująca w miastach.

Na terenie powiatu położone jest największe w środkowej Polsce uzdrowisko – Ciechocinek, zajmujące czołowe miejsca w kraju w lecznictwie uzdrowiskowym. Duży potencjał funkcji uzdrowiskowej wzbogacony jest walorami przyrodniczymi, krajobrazowymi i kulturowymi otaczającego obszaru. Północna część powiatu przecięta jest malowniczą doliną Wisły objętą ochroną Natura 2000, odznaczającą się dużym zróżnicowaniem wysokościowym i znacznym udziałem powierzchni leśnych.

W południowej części powiatu koncentrują się obszary o dużej przydatności rolniczej – 83% powierzchni powiatu zajmują użytki rolne (2 miejsce w województwie), które w znacznym stopniu wykorzystywane są pod uprawy sadownicze (produkcja rolnicza typowa dla stref podmiejskich) i zasiew zbóż.

Duże możliwości rozwoju działalności gospodarczej oraz wzrostu potencjału rynku pracy dają tereny przywęzłowe autostrady A1, stanowiące potencjalne miejsca inwestycyjne związane m.in. z logistyką i transportem. Na terenie powiatu aleksandrowskiego zlokalizowano węzeł autostradowy „Ciechocinek”, a bliskość Torunia powoduje, że tereny w sąsiedztwie tego węzła mogą stać się atrakcyjnymi lokalizacjami dla potencjalnych inwestorów.

Podstawą prowadzenia prawidłowej polityki rozwoju na każdym szczeblu jest zróżnicowane podejście do różnych terytoriów skutkujące umożliwiające określenie działań wykorzystujących zidentyfikowane potencjały endogeniczne oraz służących przezwyciężeniu występujących na danym terenie problemów.

Potencjały endogeniczne i mocne strony powiatu	Problemy i bariery rozwoju
<ul style="list-style-type: none"> • Korzystne położenie powiatu w województwie - przebieg głównych tras kolejowych i drogowych, w tym autostrady A1 z węzłem Ciechocinek 13 • Bliskie położenie i powiązania funkcjonalno-przestrzenne z ośrodkiem centralnym województwa – Toruniem • Uzdrowisko Ciechocinek z cennymi zasobami wód solankowych – największe uzdrowisko nizinne w kraju o wykształconej marce • Korzystne uwarunkowania przyrodnicze i krajobrazowe sprzyjające rozwojowi funkcji turystycznej • Korzystne warunki do rozwoju rolnictwa, w tym produkcji żywności ekologicznej 	<ul style="list-style-type: none"> • Mała dynamika rozwoju uzdrowiska Ciechocinek, w tym szczególnie usług okołouzdrawiskowych (SPA, medycyna estetyczna) • Niekorzystne trendy wskaźników społeczno-gospodarczych (wzrastający poziom bezrobocia, starzenie społeczeństwa) • Niedostateczny rozwój infrastruktury technicznej • Zagrożenie powodziowe rzeki Wisły • Brak wykorzystania Wisły jako drogi wodnej

OBSZAR ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO POWIATU ALEKSANDROWSKIEGO - obszar objęty porozumieniem

Podstawą współpracy samorządów w ramach Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Aleksandrowskiego jest porozumienie podpisane przez Starostę Aleksandrowskiego oraz Burmistrzów i Wójtów następujących jednostek samorządowych:

- Gmina Miejska Aleksandrów Kujawski
- Gmina Miejska Ciechocinek
- Gmina Miejska Nieszawa
- Gmina Aleksandrów Kujawski
- Gmina Bądkowo
- Gmina Koneck
- Gmina Raciążek
- Gmina Waganiec
- Gmina Zakrzewo

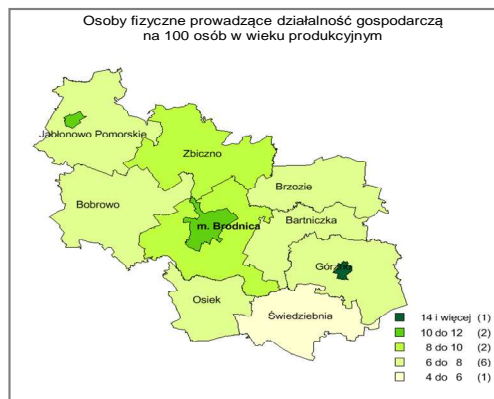
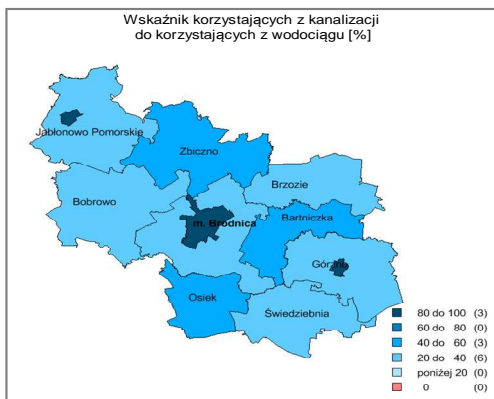
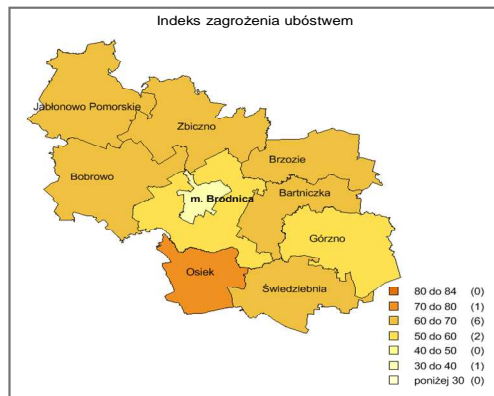
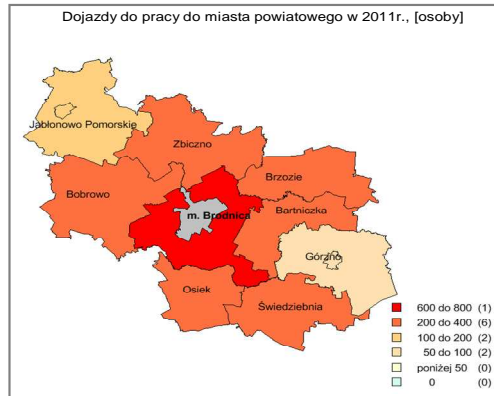

POWIAT BRODNICKI

OBRAZ STATYSTYCZNY (na podstawie danych GUS)

Wybrane dane statystyczne ^{a)}	Powiat	Relacja do danej/średniej w województwie [%] ^{b)}
Powierzchnia [ha]	103 997	1 797 134 (5,8 %)
Ludność [os.]	78 003	2 096 404 (3,7 %)
Ludność na 1 km ² [os.]	75	117 (64,1 %)
Udział ludności wiejskiej w ogólnej liczbie ludności [%]	56,6	39,8 (142,2 %)
Dochody własne budżetu powiatu na 1 mieszkańca [zł]	1229,86	1319,08 (93,2 %)
Ludność – w % ogółu ludności korzystająca z instalacji:		
- wodociągowej [%]	87,1	91,1 (95,6 %)
- kanalizacyjnej [%]	54,9	65,6 (83,7 %)
Udział obszarów chronionych w powierzchni ogółem [%]	55,19	31,8 (173,7 %)
Drogi gminne i powiatowe o nawierzchni twardej na 100 km ² [km]	68,2	75,9 (89,9 %)
Długość ścieżek rowerowych na 10 tys. km ² [km]	38,5	277,8 (13,9 %)
Indeks zagrożenia ubóstwem	47	-
Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem [%]	12,2	11,0 (110,9 %)
Stopa bezrobocia rejestrowanego [%]	15,1	18,1 (83,4 %)
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]	9,2	11,1 (82,9 %)
Udział zarejestrowanych bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym [%]	11,5	12,6 (91,3 %)
Odsutek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym [%]	53,8	61,7 (87,2 %)
Odsutek ludności z wykształceniem wyższym w ludności powyżej 15 roku życia (SP 2011) [%]	10,7	14,4 (74,3 %)
Płacówki ambulatoryjnej opieki medycznej na 10 tys. mk [ob.]	4	4 (100,0 %)
Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	20,7	19,3 (107,3 %)
Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	702	897 (78,3 %)
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	8,7	10,5 (82,9 %)
Przeciętna wielkość gospodarstwa rolnego (PSR 2010) [ha]	13,33	14,18 (94,0 %)

a) Dane za 2012r., chyba że wskazano inaczej b) województwo = 100%

POWIAT BRODNICKI

Powiat brodnicki odznacza się dobrym stanem środowiska przyrodniczego i zróżnicowaną strukturą obszarów chronionych stanowiących o atrakcyjności krajobrazowo-przyrodniczej powiatu. Obszary objęte ochroną prawną zajmujące aż 55,2% powierzchni ogólnej powiatu, koncentrują się w północno-wschodniej jego części oraz wzdłuż rzeki Drwęcy. Wysokie walory przyrodnicze przekładają się na wysokie wskaźniki dotyczące działalności turystycznej - na terenie powiatu występują obszary o jednej z największej w województwie liczbie miejsc noclegowych (Zbiczno) oraz o bardzo dużym wskaźniku intensywności ruchu turystycznego (Brzozie). Mimo przyrodniczo – turystycznego charakteru powiatu znajdują się tutaj również obszary o rozwiniętej funkcji rolniczej, co przekłada się na duże pogłowie trzody chlewnej (3 miejsce wśród powiatów w województwie) oraz znaczące powierzchnie zasiewów zbóż.

Miasto powiatowe Brodnica jest ośrodkiem o silnej pozycji gospodarczej (9 miejsce wśród gmin w województwie pod względem liczby podmiotów gospodarczych), oddziałującym na cały powiat. Niestety wyraźnie zarysowuje się tu zjawisko suburbanizacji i rozlewania się zabudowy. W skali powiatu występuje duży kontrast w potencjale społeczno-gospodarczym miasta Brodnicy i gmin otaczających.

Podstawą prowadzenia prawidłowej polityki rozwoju na każdym szczeblu jest zróżnicowane podejście do różnych terytoriów skutkujące określeniem kierunków działań wykorzystujących zidentyfikowane potencjały endogeniczne oraz służących przezwyciężeniu występujących na danym terenie problemów.

Potencjały endogeniczne i mocne strony powiatu	Problemy i bariery rozwoju
<ul style="list-style-type: none"> Wybitnie wielofunkcyjny charakter umożliwiający dywersyfikację obszarów wzrostu (rolnictwo, przemysł, turystyka, ochrona przyrody) Bardzo dobry stan rozwoju rolnictwa w zakresie produkcji zwierzęcej i dobry w zakresie produkcji roślinnej, wysokie predyspozycje dla rolnictwa ekologicznego Dobry stan rozwoju przemysłu (duża produkcja sprzedana, silne i stabilne podmioty) Stosunkowo silne miasto powiatowe centralnie położone, co ułatwia obsługę ludności całego powiatu Bardzo dobry stan środowiska przyrodniczego – duży odsetek obszarów chronionych (55 % pow. ogółem) 	<ul style="list-style-type: none"> Słaba dostępność w relacjach zewnętrznych i wewnętrznych (zbyt niska gęstość sieci drogowej, stan DK15) Duże wewnętrzne zróżnicowanie w poziomie rozwoju społecznego i gospodarczego (Brodnica a reszta powiatu), Utrudniony dostęp do usług o znaczeniu regionalnym spowodowany niewystarczającymi możliwościami połączeń komunikacyjnych do Torunia i Bydgoszczy dla znacznej części powiatu Procesy suburbanizacyjne wokół Brodnicy

OBSZAR ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO POWIATU BRODNICKIEGO - obszar objęty porozumieniem

Podstawą współpracy samorządów w ramach Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Brodnickiego jest porozumienie podpisane przez Starostę Brodnickiego oraz Burmistrzów i Wójtów następujących jednostek samorządowych :

- Gmina Miejska Brodnica
- Gmina Bartniczka
- Gmina Bobrowo
- Gmina Brodnica
- Gmina Brzozie
- Gmina Górzno
- Gmina Jabłonowo Pomorskie
- Gmina Osiek
- Gmina Świedziebna
- Gmina Zbiczno

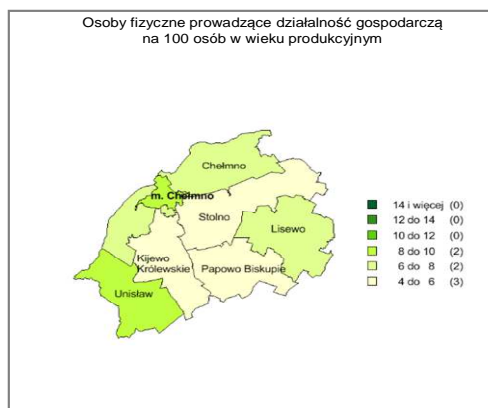
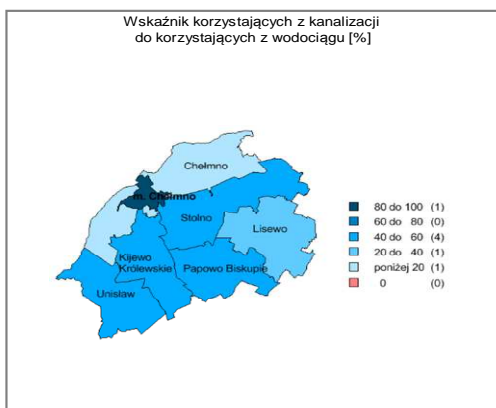
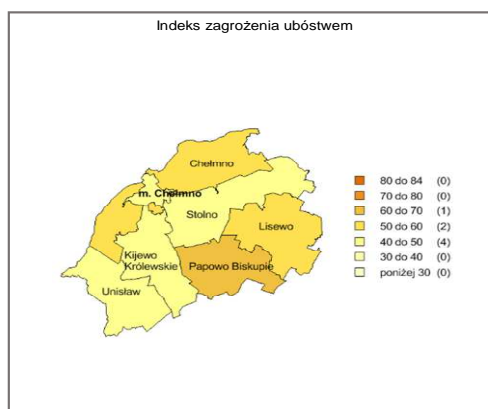
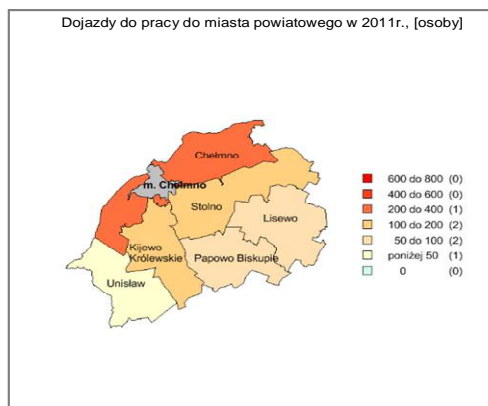

POWIAT CHEŁMIŃSKI

OBRAZ STATYSTYCZNY (na podstawie danych GUS)

Wybrane dane statystyczne ^{a)}	Powiat	Relacja do danej/średniej w województwie [%] ^{b)}
Powierzchnia [ha]	52694	1 797 134 (2,9 %)
Ludność [os.]	52754	2 096 404 (2,5 %)
Ludność na 1 km ² [os.]	100	117 (85,5 %)
Udział ludności wiejskiej w ogólnej liczbie ludności [%]	60,5	39,8 (152,0 %)
Dochody własne budżetu powiatu na 1 mieszkańca [zł]	1093,74	1319,08 (82,9 %)
Ludność – w % ogółu ludności korzystająca z instalacji:		
- wodociągowej [%]	88,1	91,1 (96,7 %)
- kanalizacyjnej [%]	51,8	65,6 (79,0 %)
Udział obszarów chronionych w powierzchni ogółem [%]	39,66	31,8 (124,8 %)
Drogi gminne i powiatowe o nawierzchni twardej na 100 km ² [km]	97,9	75,9 (129,0 %)
Długość ścieżek rowerowych na 10 tys. km ² [km]	220,1	277,8 (79,2 %)
Indeks zagrożenia ubóstwem	43	-
Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem [%]	14,3	11,0 (130,0 %)
Stopa bezrobocia rejestrowanego [%]	24,6	18,1 (135,9 %)
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]	13,1	11,1 (118,0 %)
Udział zarejestrowanych bezrobotnych kobiet w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]	14,9	12,6 (118,3 %)
Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym [%]	52,2	61,7 (84,6 %)
Odsetek ludności z wykształceniem wyższym w ludności powyżej 15 roku życia (SP 2011) [%]	9,3	14,4 (64,6 %)
Płacówki ambulatoryjnej opieki medycznej na 10 tys. mk [ob.]	2	4 (50,0 %)
Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	17,8	19,3 (92,2 %)
Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	671	897 (74,8 %)
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	7,7	10,5 (73,3 %)
Przeciętna wielkość gospodarstwa rolnego (PSR 2010) [ha]	14,60	14,18 (103,0 %)

a) Dane za 2012r., chyba że wskazano inaczej b) województwo = 100%

Kujawsko-Pomorskie Biuro Planowania Przestrzennego i Regionalnego we Włocławku

POWIAT CHEŁMIŃSKI

Powiat chełmiński (obok aleksandrowskiego i wąbrzeskiego) jest jednym z mniejszych obszarowo powiatów województwa. Zajmuje 3% powierzchni regionu i obejmuje 7 gmin, gdzie nieco ponad 60% ludności stanowi ludność wiejska.

Użytki rolne stanowią 82,5% powierzchni całkowitej powiatu, w tym 88% to grunty orne. Gmina Papowo Biskupie posiada najwyższy w województwie wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Gminy Kijewo Królewskie, Stolno oraz Lisewo również zajmują czołowe miejsca w województwie pod tym względem. Powiat wyróżnia się w szczególności w uprawie roślin przemysłowych. Ze względu na swoje uwarunkowania fizycznogeograficzne wynikające z występowania gleb wysokich klas bonitacyjnych omawiany obszar charakteryzuje się monofunkcyjnością, a jego rozwój uzależniony jest w znacznej mierze od rolnictwa.

Pewne możliwości dywersyfikacji działalności gospodarczej daje położony w gminie Lisewo węzeł autostrady A1. Powiat jest korzystnie położony w układzie sieci dróg krajowych oraz względem ośrodka wojewódzkiego – Torunia.

Stolica powiatu – miasto Chełmno, położona jest skrajnie w północno-wschodniej części powiatu. Jej peryferyjne położenie stanowi utrudnienie w równomiernej dostępności mieszkańców do usług poziomu powiatowego.

Głównymi uwarunkowaniami decydującymi o potencjale kulturowym powiatu jest długa i bogata historia miasta Chełmna, sięgająca pradziejów i początków Państwa Polskiego. Miasto wyróżnia się świetnie zachowanym średniowiecznym układem urbanistycznym z 7 gotyckimi kościołami, pięknym renesansowym ratuszem oraz niemal nienaruszonym systemem murów miejskich.

Podstawą prowadzenia prawidłowej polityki rozwoju na każdym szczeblu jest zróżnicowane podejście do różnych terytoriów skutkujące określeniem kierunków działań wykorzystujących zidentyfikowane potencjały endogeniczne oraz służących przezwyciężeniu występujących na danym terenie problemów.

Potencjały endogeniczne i mocne strony powiatu	Problemy i bariery rozwoju
<ul style="list-style-type: none"> • Powiat predysponowany do wysokotowarowej produkcji roślinnej (b. duży udział najlepszych gleb) • Bardzo dobra dostępność transportowa do powiatu (wysoka gęstość sieci drogowej) • Bardzo duży potencjał społeczny (stopień rozwoju organizacji pozarządowych, zdawalność matury, liczba klubów sportowych i osób w nich ćwiczących) • Znaczące walory kulturowe, predysponujące do funkcji turystycznej (głównie Chełmno – koncentracja zabytkowych obiektów) – ranga ogólnokrajowa i międzynarodowa • Wisła jako dodatkowy element stwarzający możliwości rozwoju 	<ul style="list-style-type: none"> • Skrajne położenie stolicy względem powiatu • Powiat wybitnie rolniczy, brak dywersyfikacji źródeł rozwoju – uzależniony w znacznej mierze od rolnictwa • Zbyt mała i wciąż malejąca liczba miejsc noclegowych i postępująca dekapitalizacja bazy turystycznej • Niewykorzystany potencjał rolniczy gleb • Niekorzystne wskaźniki społeczno-gospodarcze gmin wiejskich: <ul style="list-style-type: none"> ➤ niski wskaźnik przedsiębiorczości ➤ wysoki wskaźnik bezrobocia ➤ wysoki odsetek osób korzystających z pomocy społecznej

OBSZAR ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO POWIATU CHEŁMIŃSKIEGO - obszar objęty porozumieniem

Podstawą współpracy samorządów w ramach Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Chełmińskiego jest porozumienie podpisane przez Starostę Chełmińskiego oraz Burmistrzów i Wójtów następujących jednostek samorządowych:

- Gmina Miejska Chełmno
- Gmina Chełmno
- Gmina Kijewo Królewskie
- Gmina Lisewo
- Gmina Papowo Biskupie
- Gmina Stolno
- Gmina Unisław

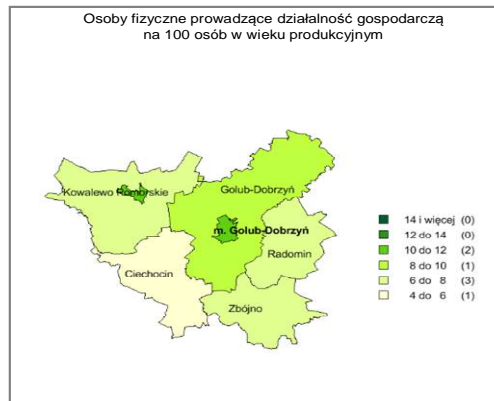
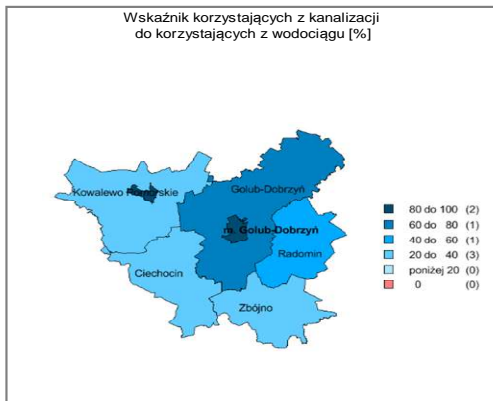
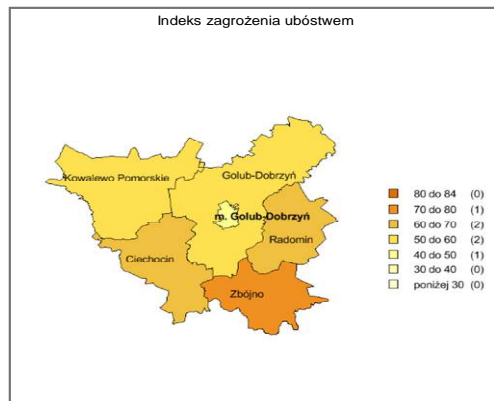
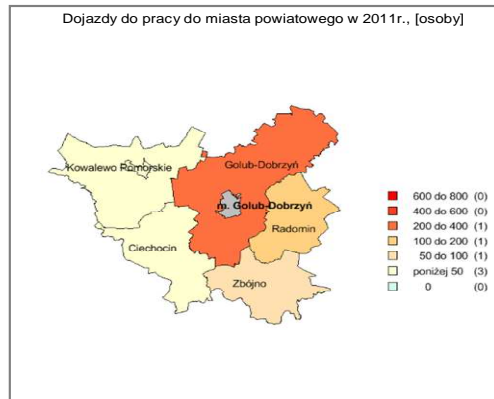

POWIAT GOLUBSKO-DOBRZYŃSKI

OBRAZ STATYSTYCZNY (na podstawie danych GUS)

Wybrane dane statystyczne ^{a)}	Powiat	Relacja do danej/średniej w województwie [%] ^{b)}
Powierzchnia [ha]	61 285	1 797 134 (3,4 %)
Ludność [os.]	45 449	2 096 404 (2,2 %)
Ludność na 1 km ² [os.]	74	117 (63,2 %)
Udział ludności wiejskiej w ogólnej liczbie ludności [%]	62	39,8 (155,8 %)
Dochody własne budżetu powiatu na 1 mieszkańca [zł]	1041,50	1319,08 (79,0 %)
Ludność – w % ogółu ludności korzystająca z instalacji:		
- wodociągowej [%]	89,0	91,1 (97,7 %)
- kanalizacyjnej [%]	56,9	65,6 (86,7 %)
Udział obszarów chronionych w powierzchni ogółem [%]	43,22	31,8 (136,0 %)
Drogi gminne i powiatowe o nawierzchni twardej na 100 km ² [km]	65,9	75,9 (86,8 %)
Długość ścieżek rowerowych na 10 tys. km ² [km]	241,4	277,8 (86,9 %)
Indeks zagrożenia ubóstwem	48	-
Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem [%]	14,2	11,0 (129,1 %)
Stopa bezrobocia rejestrowanego [%]	23,4	18,1 (129,3 %)
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]	14,0	11,1 (126,1 %)
Udział zarejestrowanych bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym [%]	16,4	12,6 (130,2 %)
Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym [%]	53,6	61,7 (86,9 %)
Odsetek ludności z wykształceniem wyższym w ludności powyżej 15 roku życia (SP 2011) [%]	8,8	14,4 (61,1 %)
Placówki ambulatoryjnej opieki medycznej na 10 tys. mk [ob.]	3	4 (75,0 %)
Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	15,8	19,3 (81,9 %)
Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	728	897 (81,2 %)
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	7,9	10,5 (75,2 %)
Przeciętna wielkość gospodarstwa rolnego (PSR 2010) [ha]	11,55	14,18 (81,5 %)

a) Dane za 2012r., chyba że wskazano inaczej b) województwo = 100%

Kujawsko-Pomorskie Biuro Planowania Przestrzennego i Regionalnego we Włocławku

POWIAT GOLUBSKO-DOBRZYŃSKI

Powiat golubsko-dobrzyński jest jednym z mniejszych powiatów ziemskich w województwie. Zajmuje ok. 3,5% powierzchni regionu i obejmuje swoim zasięgiem 6 gmin, a zamieszkująca tu ludność to w 62% ludność wiejska

Różnorodność powiatu golubsko-dobrzyńskiego wynika z położenia w granicach kilku jednostek fizycznogeograficznych, co daje jednocześnie potencjalne możliwości rozwoju wielu kierunków gospodarki. Wysokie walory przyrodniczo-krajobrazowe związane z doliną rzeki Drwęcy były podstawą wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu oraz rezerwatów przyrody. Pod względem udziału powierzchni obszarów prawnie chronionych powiat znajduje się w czołówce województwa (ponad 43%, 5 miejsce w województwie).

Funkcja rolnicza, dość istotna dla ogólnego potencjału województwa, koncentruje się w północno-zachodniej i południowo-wschodniej części powiatu. Produkcja rolna skupia się głównie na chowie trzody chlewnej (5 miejsce w województwie) oraz uprawie zbóż.

Czynnikami sprzyjającym i ułatwiającym obsługę obszaru jest centralne położenie miasta powiatowego Golub-Dobrzyń, co pozwala m. in. zapewnić dobrą dostępność do dóbr i usług oferowanych przez miasto powiatowe.

Miasto Golub-Dobrzyń wykazuje dość wysoki poziom rozwoju gospodarczego, dzięki czemu powiat odznacza się korzystnymi wskaźnikami w zakresie produkcji sprzedanej przemysłu na 1 mieszkańca czy średniego miesięcznego wynagrodzenia brutto (odpowiednio 5 i 2 miejsce w województwie wśród powiatów ziemskich).

Podstawą prowadzenia prawidłowej polityki rozwoju na każdym szczeblu jest zróżnicowane podejście do różnych terytoriów skutkujące określeniem kierunków działań wykorzystujących zidentyfikowane potencjały endogeniczne oraz służących przezwyciężeniu występujących na danym terenie problemów.

Potencjały endogeniczne i mocne strony powiatu	Problemy i bariery rozwoju
<ul style="list-style-type: none"> • Korzystne położenie powiatu względem sieci dróg krajowych • Niewielka odległość do ośrodka wojewódzkiego - Torunia oraz centralne położenie stolicy – Głubia Dobrzyńnia względem obszaru powiatu • Znaczne walory kulturowe oraz środowiskowe, predysponujące do funkcji turystycznej – ranga ogólnokrajowa i międzynarodowa: Golub-Dobrzyń, Drwęca, Zielone Płuca Polski • Powiat o rolniczym charakterze, o bardzo dużym znaczeniu w produkcji żywności na terenie województwa (głównie chów trzody) • Dobry stan środowiska naturalnego – powiat o bardzo niskim udziale emisji pyłów i gazów 	<ul style="list-style-type: none"> • Niekorzystne wskaźniki przedsiębiorczości i bezrobocia gmin wiejskich • Duże wewnętrzne zróżnicowanie w poziomie rozwoju społecznego i gospodarczego (Golub Dobrzyń a reszta powiatu) • Duży spadek wskaźnika przyrostu naturalnego • Załamanie funkcji turystycznej (mała i wciąż szybko malejąca liczba miejsc noclegowych) • Niekorzystna struktura wielkościowa gospodarstw rolnych przy znacznych predyspozycjach do rozwoju rolnictwa wysokotowarowego

Obszar Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego - obszar objęty porozumieniem

Podstawą współpracy samorządów w ramach Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego jest porozumienie podpisane przez Starostę Golubsko-Dobrzyńskiego oraz Burmistrzów i Wójtów następujących jednostek samorządowych:

- Gmina Miejska Golub-Dobrzyń
- Gmina Ciechocin
- Gmina Golub-Dobrzyń
- Gmina Radomin
- Gmina Zbójno

- Obszar Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego
- gmina wchodząca w skład ZIT wojewódzkiego

ORSG POWIATU GOLUBSKO-DOBRZYŃSKIEGO

OBRAZ STATYSTYCZNY (na podstawie danych GUS)

Wybrane dane statystyczne "	Powiat	Gmina Miejska Golub-Dobrzyń	Gmina Cielęchów	Gmina Golub-Dobrzyń	Gmina Redomin	Gmina Zbąsino	ORSG
Powierzchnia [ha]	61 285	750	10 123	19 779	8 081	8 432	47 165
Ludność [os.]	45 440	13 014	4 015	8 405	3 994	4 470	33 838
Ludność na 1 km ² [os.]	74	1735	40	42	49	53	72
Udział ludności wiejskiej w ogólnej liczbie ludności [%]	62	0	100	100	100	100	62
Dochody własne na 1 mieszkańca [zł]	1041,50	1289,06	945,41	917,76	1092,22	638,23	1046,24
Ludność – w % ogółu ludności korzystająca z instalacji:							
- wodociągowej [%]	89,0	94,2	78,6	91,9	85,0	76,2	88,31
- kanalizacyjnej [%]	56,9	88,6	20,0	67,6	42,9	26,2	61,67
Udział obszarów chronionych w powierzchni ogółem [%]	43,22	88,00	57,49	52,90	25,80	68,30	52,55
Długość ścieżek rowerowych na 10 tys. km ² [km]	241,4	0	90,9	0	0	0	38,16
Indeks zagrożenia ubóstwem	48	44	61	58	62	76	-
Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających za środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem [%]	14,2	14,1	13,7	14,2	14,6	21,4	15,10
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]	14,0	15,5	11,0	13,4	12,4	17,0	14,3
Udział zarejestrowanych bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym [%]	16,4	17,4	13,1	16,0	16,7	19,3	16,7
Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym [%]	53,6	65,2	50,0	46,5	62,3	54,2	57,18
Placówki ambulatoryjnej opieki medycznej na 10 tys. mk [ob.]	3	3	2	1	3	4	3
Wypożyczenia książek na 1 czytelnika w woluminach	15,8	15,4	15,0	16,3	13,0	22,6	16,6
Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	728	959	478	677	521	557	728
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	8,9	11,1	5,8	9,0	6,0	7,0	8,87
Przeciętna wielkość gospodarstwa rolnego (PSR 2010) [ha]	11,55	5,94	9,68	12,98	10,64	12,74	11,33

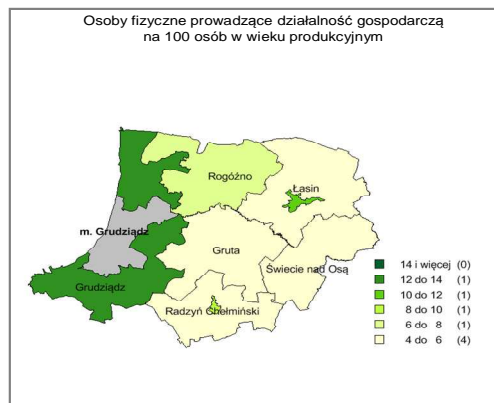
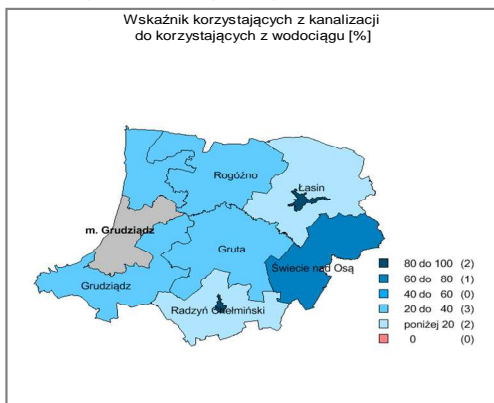
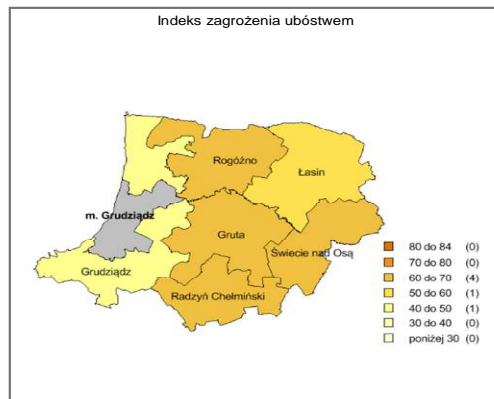
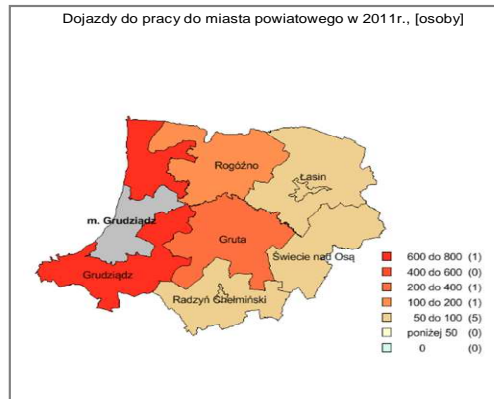
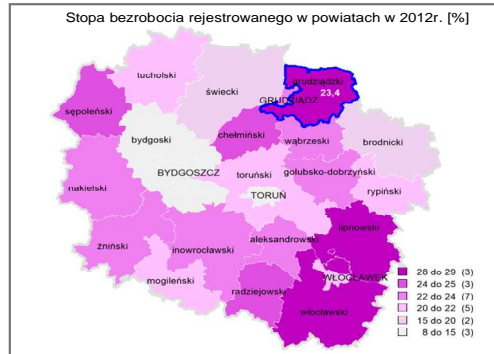

POWIAT GRUDZIĄDKI

OBRAZ STATYSTYCZNY (na podstawie danych GUS)

Wybrane dane statystyczne ^{a)}	Powiat	Województwo (relacja do danej/sredniej w województwie ^{b)})
Powierzchnia [ha]	72 776	1 797 134 (4,0 %)
Ludność [os.]	40 219	2 096 404 (1,9 %)
Ludność na 1 km ² [os.]	55	117 (47,0 %)
Udział ludności wiejskiej w ogólnej liczbie ludności [%]	86,8	39,8 (218,1 %)
Dochody własne budżetu powiatu na 1 mieszkańca [zł]	1185,54	1319,08 (89,9 %)
Ludność – w % ogółu ludności korzystająca z instalacji:		
- wodociągowej [%]	80,3	91,1 (88,1%)
- kanalizacyjnej [%]	32,8	65,6 (50,0%)
Udział obszarów chronionych w powierzchni ogółem [%]	33,38	31,8 (105,0 %)
Drogi gminne i powiatowe o nawierzchni twardej na 100 km ² [km]	86,5	75,9 (114,0 %)
Długość ścieżek rowerowych na 10 tys. km ² [km]	59,1	277,8 (21,3 %)
Indeks zagrożenia ubóstwem	46	-
Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem [%]	19,0	11,0 (72,7 %)
Stopa bezrobocia rejestrowanego [%]	28,1	18,1 (155,2 %)
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]	15,8	11,1 (142,3 %)
Udział zarejestrowanych bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym [%]	19,5	12,6 (154,8 %)
Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym [%]	43,8	61,7 (71,0 %)
Odsetek ludności z wykształceniem wyższym w ludności powyżej 15 roku życia (SP 2011) [%]	8,3	14,4 (57,6 %)
Płacówki ambulatoryjne opieki medycznej na 10 tys. mk [ob.]	3	4 (75,0 %)
Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	20,4	19,3 (105,7 %)
Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	650	897 (72,5 %)
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	7,9	10,5 (75,2 %)
Przeciętna wielkość gospodarstwa rolnego (PSR 2010) [ha]	15,95	14,18 (112,5 %)

a) Dane za 2012r., chyba że wskazano inaczej b) województwo = 100%

Kujawsko-Pomorskie Biuro Planowania Przestrzennego i Regionalnego we Włocławku

POWIAT GRUDZIĄDZKI

Powiat grudziądzki charakteryzuje się najwyższym w województwie udziałem ludności wiejskiej w ogólnej liczbie ludności powiatu - 86,6% oraz bardzo małą gęstością zaludnienia (55 os/ km²). Jest to drugi pod względem najmniejszej liczby ludności powiat w województwie (40219 osób co stanowi zaledwie 1,9% ludności województwa).

Powiat cechuje się znacznym potencjałem rolnictwa opartym na kompleksach gleb wysokich klas bonitacyjnych. Gminy powiatu charakteryzują się jednymi z najwyższych wskaźników rolniczej przestrzeni produkcyjnej w województwie, a wśród produkcji rolnej wyróżnia się uprawa roślin przemysłowych i zbóż.

W powiecie grudziądzkim występują złożone problemy społeczno-gospodarcze, wynikające przede wszystkim z niskiego poziomu rozwoju społecznego (najniższy w województwie udział osób z wykształceniem wyższym w grupie osób w wieku 15 lat i wyżej, mała aktywność społeczna) i niekorzystnych procesów demograficznych (zagrożenie depopulacją), przekładające się na niekorzystną sytuację na rynku pracy (trwale wysokie bezrobocie) i niską jakość życia mieszkańców (wysoki udział korzystających z pomocy społecznej).

Zlokalizowany w południowej części powiatu, przy granicy z miastem Grudziądz węzeł autostrady A1 daje możliwości rozwoju i dywersyfikacji działalności gospodarczej. Tereny otaczające węzły autostradowe to potencjalne obszary inwestycyjne związane m.in. z logistyką i transportem. Dzięki temu powiat grudziądzki zwiększa swoją atrakcyjność dla potencjalnych inwestorów.

Na terenie powiatu występują wody geotermalne o bardzo bogatych zasobach, umożliwiającymi rozwój działalności leczniczej.

Podstawą prowadzenia prawidłowej polityki rozwoju na każdym szczeblu jest zróżnicowane podejście do różnych terytoriów skutkujące określeniem kierunków działań wykorzystujących zidentyfikowane potencjały endogeniczne oraz służących przezwyciężeniu występujących na danym terenie problemów.

Potencjały endogeniczne i mocne strony powiatu	Problemy i bariery rozwoju
<ul style="list-style-type: none"> • Duży potencjał rolniczy – predyspozycje do wysokotowarowej produkcji rolnej (b. duży udział gleb najlepszych klas, wysoki udział w produkcji roślinnej województwa) • Duże możliwości rozwoju systemów energetycznych opartych na biomasie, związanych z działalnością rolniczą • Bardzo dobra dostępność transportowa do powiatu (wysoka gęstość sieci drogowej) • Duży potencjał społeczny ludzi młodych - bardzo wysoka zdawalność matury (2 miejsce w woj.) i tendencja wciąż wzrostowa • Potencjał uzdrowiskowy i geotermalny Maruszy 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak dywersyfikacji źródeł rozwoju (uzależnienie od rolnictwa) • Początki procesów suburbanizacyjnych wokół Grudziądza • Niekorzystne wskaźniki społeczno-gospodarcze: <ul style="list-style-type: none"> ➤ niska przedsiębiorczość, ➤ wysokie bezrobocie, ➤ duże obciążenie systemem pomocy społecznej, ➤ niska aktywność ekonomiczna ludności

OBSZAR ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO POWIATU GRUDZIĄDZKIEGO - obszar objęty porozumieniem

Podstawą współpracy samorządów w ramach Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Grudziądzkiego jest porozumienie podpisane przez Starostę Grudziądzkiego oraz Burmistrzów i Wójtów następujących jednostek samorządowych:

- Gmina Łasin
- Gmina Świecie nad Osą

ORSG POWIATU GRUDZIĄDZKIEGO

OBRAZ STATYSTYCZNY (na podstawie danych GUS)

Wybrane dane statystyczne ^{a)}	Powiat	Gmina Łasin	Gmina Świecie nad Osą	ORSG
Powierzchnia [ha]	72 776	13 655	9 475	23 130
Ludność [os.]	40 219	8 270	4 346	12 616
Ludność na 1 km ² [os.]	55	61	46	55
Udział ludności wiejskiej w ogólnej liczbie ludności [%]	86,8	58,8	100	73
Dochody własne na 1 mieszkańca [zł]	1185,54	1097,67	1139,72	1117,65
Ludność – w % ogółu ludności korzystająca z instalacji:				
- wodociągowej [%]	80,3	87,2	73,0	82,3
- kanalizacyjnej [%]	32,8	46,0	48,0	46,7
Udział obszarów chronionych w powierzchni ogółem [%]	33,38	24,5	30,2	26,9
Długość ścieżek rowerowych na 10 tys. km ² [km]	59,1	255,5	0	150,9
Indeks zagrożenia ubóstwem	46	58	61	-
Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem [%]	19,0	16,0	26,9	19,8
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]	15,8	18,1	20,3	18,9
Udział zarejestrowanych bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym [%]	19,5	22,6	28,4	24,6
Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym [%]	43,8	55,3	42,2	50,1
Placówki ambulatoryjnej opieki medycznej na 10 tys. mk [ob.]	3	2	5	3
Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	20,4	22,8	31,3	25,2
Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	650	628	398	549
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	7,9	6,7	4,6	6,0
Przeciętna wielkość gospodarstwa rolnego (PSR 2010) [ha]	15,95	24,31	17,9	21,9

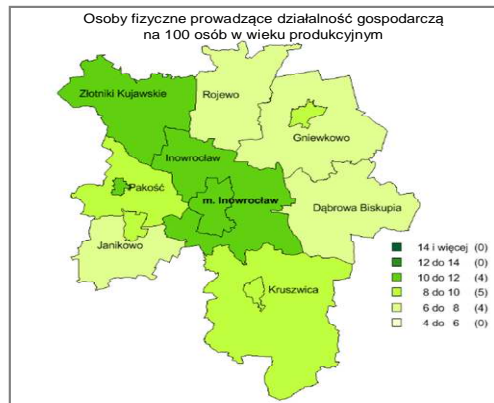
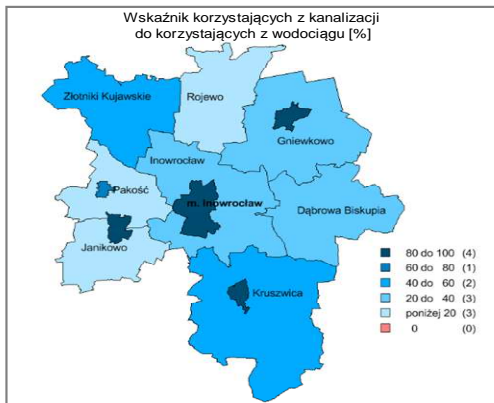
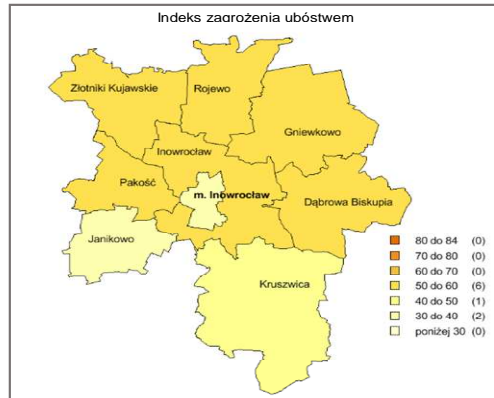
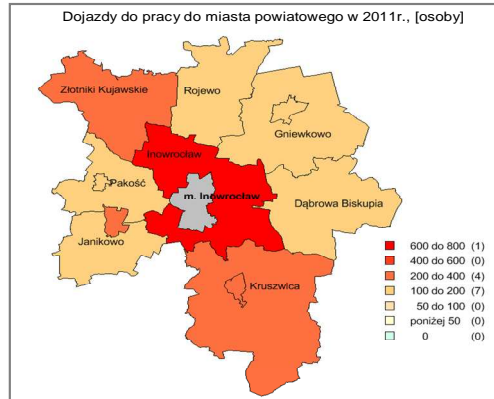

POWIAT INOWROCŁAWSKI

OBRAZ STATYSTYCZNY (na podstawie danych GUS)

Wybrane dane statystyczne ^{a)}	Powiat	Relacja do danej/średniej w województwie [%] ^{b)}
Powierzchnia [ha]	122 518	1 797 134 (6,8 %)
Ludność [os.]	164 401	2 096 404 (7,8 %)
Ludność na 1 km ² [os.]	134	117 (114,5 %)
Udział ludności wiejskiej w ogólnej liczbie ludności [%]	34,9	39,8 (87,7 %)
Dochody własne budżetu powiatu na 1 mieszkańca [zł]	1675,29	1319,08 (127,0 %)
Ludność – w % ogółu ludności korzystająca z instalacji:		
- wodociągowej [%]	94,2	91,1 (103,4 %)
- kanalizacyjnej [%]	67,5	65,6 (102,9 %)
Udział obszarów chronionych w powierzchni ogółem [%]	10,49	31,8 (33,0 %)
Drogi gminne i powiatowe o nawierzchni twardej na 100 km ² [km]	74,6	75,9 (98,3 %)
Długość ścieżek rowerowych na 10 tys. km ² [km]	326,5	277,8 (117,5 %)
Indeks zagrożenia ubóstwem	36	-
Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem [%]	10,1	11,0 (91,8 %)
Stopa bezrobocia rejestrowanego [%]	23,7	18,1 (130,9 %)
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]	14,3	11,1 (128,8 %)
Udział zarejestrowanych bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym [%]	16,9	12,6 (134,1 %)
Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym [%]	64,4	61,7 (104,4 %)
Odsetek ludności z wykształceniem wyższym w ludności powyżej 15 roku życia (SP 2011) [%]	12,2	14,4 (84,7 %)
Płacówki ambulatoryjnej opieki medycznej na 10 tys. mk [ob.]	3	4 (75,0 %)
Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	17,0	19,3 (88,1 %)
Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	813	897 (90,6 %)
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	9,7	10,5 (92,4 %)
Przeciętna wielkość gospodarstwa rolnego (PSR 2010) [ha]	23,49	14,18 (165,7 %)

a) Dane za 2012r., chyba że wskazano inaczej b) województwo = 100%

Kujawsko-Pomorskie Biuro Planowania Przestrzennego i Regionalnego we Włocławku

POWIAT INOWROCŁAWSKI

Powiat inowrocławski jest jednym z największych, pod względem powierzchni, powiatów województwa, z największą liczbą ludności wśród powiatów ziemskich. Inowrocław jest 5 co do wielkości miastem regionu (ponad 75 000 mieszkańców co stanowi 45% ludności całego powiatu inowrocławskiego), cechującym się najwyższą wśród miast województwa gęstością zaludnienia wynoszącą 2482 osoby/km². Powiat charakteryzuje się dużym potencjałem społecznym i gospodarczym oraz wielofunkcyjnością.

Rozwiniętą funkcję przemysłową (przemysł chemiczny, wydobywczy) skupia miasto Inowrocław oraz jego najbliższe sąsiedztwo. Do najważniejszych zakładów zalicza się m.in.: należące do Grupy Kapitałowej Ciech Inowrocławskie Zakłady Chemiczne Soda – Mątwy oraz należące do Grupy Orlen Inowrocławskie Kopalnie Soli „Solino”. Wydobycie soli kamiennnej w województwie stanowi ponad 71% eksploatacji w kraju. Intensywny rozwój przemysłu wpływa na osiąganie wysokich wskaźników gospodarczych, m.in. w wielkości produkcji sprzedanej przemysłu na 1 mieszkańca - 3 miejsce wśród powiatów ziemskich. Powiat cechuje się również silnie rozwiniętą funkcją uzdrowską – miasto Inowrocław jest drugim co do wielkości uzdrowskiem w regionie. W ciągu roku w inowrocławskim uzdrowsku leczą się około 30 000 osób.

Obszar powiatu stanowi zaplecze dla dobrze rozwiniętego przemysłu rolno-spożywczego skupionego w szczególności w Inowrocławiu, Kruszwicy oraz w gminie Gniewkowo i Dąbrowa Biskupia. Na obszarach wiejskich występują znaczne powierzchniowo kompleksy gleb wysokich klas bonitacyjnych, w tym m.in. czarnych ziem, a gospodarstwa rolne pod względem wielkości należą do jednych z największych w regionie. Wpływa to na osiąganie najwyższych wartości wskaźników we wszystkich rodzajach produkcji rolnej: powierzchnia upraw zbóż, roślin przemysłowych, warzyw gruntowych, trzody chlewnej itd. Powiat dominuje zarówno pod względem powierzchni bezwzględnych upraw, jak i pod względem wskaźnika jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Tym samym posiada największy potencjał produkcji rolnej w województwie.

Z rozwiniętą działalnością rolniczą związany jest Instytut Zootechniki w Kołudzie Wielkiej, który jest wyłącznym hodowcą gęsi Białych Kołudzkich, gatunku dominującego w krajowym chowie tego ptactwa.

Intensywna działalność przemysłowa w okolicach Inowrocławia oraz wysokotowarowa produkcja rolna na rozległych terenach Równiny Inowrocławskiej spowodowały silne przekształcenia antropogeniczne krajobrazu - tylko ok. 10% powierzchni powiatu zajmują obszary chronione (w tym niewielkie powierzchnie lasów).

Romańska Kolegiata św. Piotra i Pawła oraz tzw. Mysia Wieża będąca pozostałością po zamku późnogotyckim w Kruszwicy stanowią istotne elementy krajobrazu kulturowego związanego z początkami Państwa Polskiego. Z tego względu obiekty zabytkowe z powiatu inowrocławskiego znajdują się na Szlaku Piastowskim, który jest jedną z bardziej znanych tras turystycznych w Polsce. Na terenie powiatu został ponadto utworzony Park kulturowy – Kalwaria Pakoska.

Podstawą prowadzenia prawidłowej polityki rozwoju na każdym szczeblu jest zróżnicowane podejście do różnych terytoriów skutkujące określeniem kierunków działań wykorzystujących zidentyfikowane potencjały endogeniczne oraz służących przezwyciężeniu występujących na danym terenie problemów.

Potencjały endogeniczne i mocne strony powiatu	Problemy i bariery rozwoju
<ul style="list-style-type: none"> • duże zainteresowanie inwestorów zagranicznych (powiat skupia 6% ogółu podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego w woj.) • uzdrowsko w Inowrocławiu jako jedno z największych i najbardziej znanych w kraju • dośrodkowy układ komunikacyjny • gleby wysokiej jakości – największy producent żywności w woj. (wysokotowarowe rolnictwo, warzywnictwo) • obecność wysoko specjalistycznych produktów turystycznych (Pakość, Kruszwica, Jezioro Gopło) • możliwość zagospodarowania Zbiornika Pakoskiego • korzystne położenie wobec siedzib województwa • dobra dostępność w transporcie kolejowym • teren silnie zurbanizowany – dobra dostępność do mediów • dziedzictwo kulturowe (Kruszwica) 	<ul style="list-style-type: none"> • deficyt wody dla rolnictwa jako zagrożenie dla w pełni efektywnej gospodarki rolnej • tradycyjnie wysokie bezrobocie • nierozwiązany problem obwodnicy Inowrocławia i dostępu powiatu za pomocą dróg wysłokich rang • wysokie wskaźniki zanieczyszczeń na tle innych powiatów • niekorzystna prognoza demograficzna dla Inowrocławia

OBSZAR ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO POWIATU INOWROCŁAWSKIEGO - obszar objęty porozumieniem

Podstawą współpracy samorządów w ramach Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Inowrocławskiego jest porozumienie podpisane przez Starostę Inowrocławskiego oraz Burmistrzów i Wójtów następujących jednostek samorządowych:

- Gmina Dąbrowa Biskupia
- Gmina Gniewkowo
- Gmina Inowrocław
- Gmina Janikowo
- Gmina Kruszwica
- Gmina Pakość
- Gmina Rogowo
- Gmina Złotniki Kujawskie

■ Obszar Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Inowrocławskiego
■ gminy wchodzące w skład ZIT regionalnego

Kujawsko-Pomorskie Biuro Planowania Przestrzennego i Regionalnego we Włocławku

ORSG POWIATU INOWROCŁAWSKIEGO

OBRAZ STATYSTYCZNY (na podstawie danych GUS)

Wybrane dane statystyczne ¹⁾	Powiat	Gmina Żelazowa Góra	Gmina Gnieznowo	Gmina Nowociek	Gmina Janikowo	Gmina Kruszwka	Gmina Rakosć	Gmina Tołkno	Gmina Złotniki Kujawskie	ORSG
Powierzchnia [ha]	122 519	14 728	17 972	17 165	9 195	26 241	9 646	11 976	13 553	119 476
Ludność os.	164 401	5 167	14 349	11 440	13 609	19 988	9 938	4 756	9 136	88 884
Ludność na 1 km ² [os.]	134	35	83	67	148	76	115	40	67	74
Udział ludności wiejskiej w ogólnej liczbie ludności [%]	34,9	100,0	50,4	100,0	32,8	53,9	41,7	100,0	100,0	45,3
Dochody własne na 1 mieszkańca [zł]	16 75,29	1183,66	1250,06	1968,17	1959,01	1344,23	1526,27	1352,40	888,62	1467,77
Ludność – w % ogółu ludności korzystająca z instalacji:										
- wodociągowej [%]	94,7	88,9	88,6	88,5	97,0	94,7	88,0	78,0	88,6	90,5
- kanalizacyjnej [%]	67,5	24,3	53,3	19,2	72,1	68,1	39,9	14,0	40,6	48,5
Udział obszarów chronionych w powierzchni ogółem [%]	10,49	11,5	23,1	0,3	0,0	25,4	0,1	2,1	0,1	10,8
Długość szlaków rowerowych na 10 tys. km ² [km]	326,5	0	527,8	0	0	164,1	220,9	0	110,3	144,1
Indeks zagrożenia ubóstwem	36	53	50	52	37	41	53	55	57	
Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem [%]	16,1	15,1	10,0	16,9	8,7	10,8	11,0	14,6	13,7	11,1
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]	14,3	15,7	14,6	14,3	12,7	14,0	14,5	13,9	14,6	14,2
Udział zarejestrowanych bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym [%]	16,9	18,2	17,0	17,2	16,3	17,3	17,3	16,9	17,4	17,1
Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym [%]	64,4	52,6	68,1	40,5	61,0	60,6	43,3	23,7	55,9	54,4
Placówki ambulatoryjnej opieki medycznej na 10 tys. mk. [ob.]	3	6	3	1	3	3	2	4	3	3
Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	17,0	13,5	14,9	13,2	13,2	11,6	23,7	12,1	13,8	13,7
Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	813	561	681	874	672	699	838	513	730	720
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	9,7	6,6	9,2	10,9	7,7	9,5	9,9	6,2	10,1	8,7
Przeciętna wielkość gospodarstwa rolnego (PSR 2010) [ha]	23,49	17,00	19,73	13,87	18,55	59,51	14,97	16,02	19,39	24,76

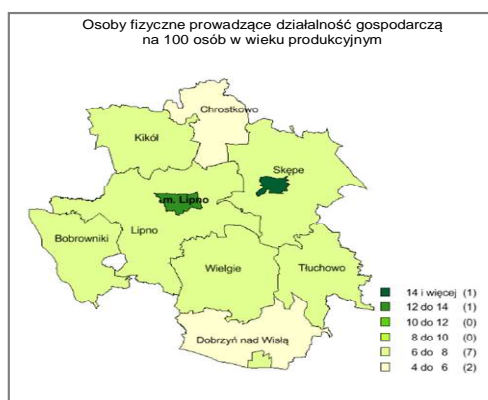
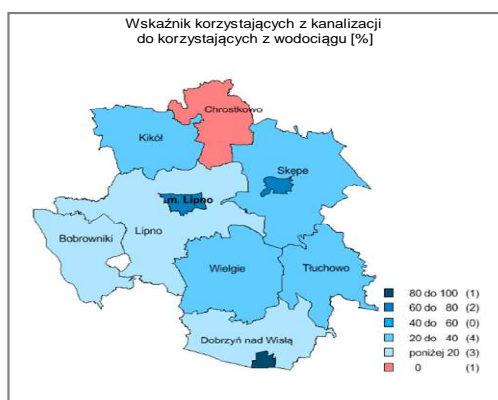
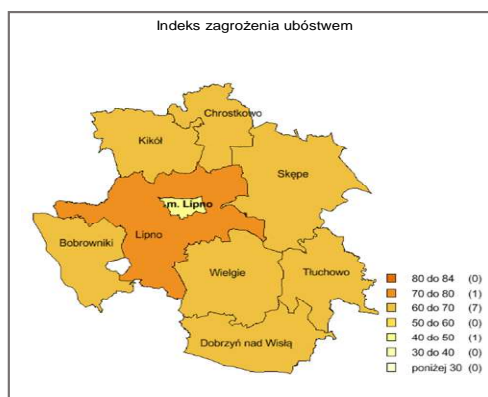
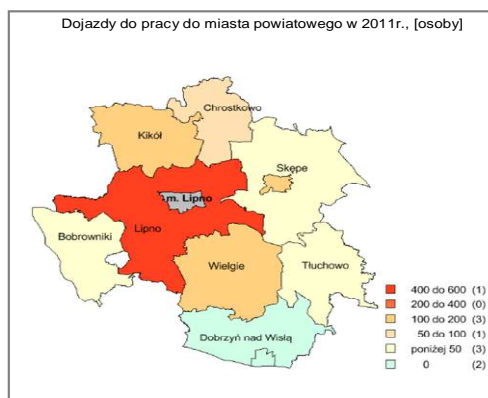

POWIAT LIPNOWSKI

OBRAZ STATYSTYCZNY (na podstawie danych GUS)

Wybrane dane statystyczne ^{a)}	Powiat	Relacja do danej/średniej w województwie [%] ^{b)}
Powierzchnia [ha]	101 574	1 797 134 (5,7 %)
Łudność [os.]	67 474	2 096 404 (3,2 %)
Łudność na 1 km ² [os.]	66	117 (56,4 %)
Udział ludności wiejskiej w ogólnej liczbie ludności [%]	68,8	39,8 (172,9 %)
Dochody własne budżetu powiatu na 1 mieszkańca [zł]	996,95	1319,08 (75,6 %)
Ludność – w % ogółu ludności korzystająca z instalacji:		
- wodociągowej [%]	83,7	91,1 (91,9 %)
- kanalizacyjnej [%]	30,4	65,6 (46,3 %)
Udział obszarów chronionych w powierzchni ogółem [%]	27,16	31,8 (85,5 %)
Drogi gminne i powiatowe o nawierzchni twardej na 100 km ² [km]	60,4	75,9 (79,6 %)
Długość ścieżek rowerowych na 10 tys. km ² [km]	0	277,8 (0,0 %)
Indeks zagrożenia ubóstwem	53	-
Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem [%]	23,4	11,0 (212,7 %)
Stopa bezrobocia rejestrowanego [%]	28,7	18,1 (158,6%)
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]	16,7	11,1 (150,5 %)
Udział zarejestrowanych bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym [%]	18,3	12,6 (145,2 %)
Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym [%]	50,0	61,7 (81,0 %)
Odsetek ludności z wykształceniem wyższym w ludności powyżej 15 roku życia (SP 2011) [%]	9	14,4 (62,5 %)
Placówki ambulatoryjnej opieki medycznej na 10 tys. mk [ob.]	3	4 (75,0 %)
Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	22,3	19,3 (115,5 %)
Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	687	897 (76,6 %)
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	8,5	10,5 (81,0 %)
Przeciętna wielkość gospodarstwa rolnego (PSR 2010) [ha]	9,78	14,18 (69,0 %)

a) Dane za 2012r., chyba że wskazano inaczej b) województwo = 100%

Kujawsko-Pomorskie Biuro Planowania Przestrzennego i Regionalnego we Włocławku

POWIAT LIPNOWSKI

Różnorodność powiatu lipnowskiego wynikająca z położenia w granicach dwóch jednostek fizycznogeograficznych daje potencjalne możliwości rozwoju wielu kierunków gospodarki. Obok potencjału rolnictwa w północno-zachodniej i południowej części powiatu, występują również wysokie walory przyrodnicze ujęte w granice obszarów chronionego krajobrazu, skoncentrowane w zachodniej części powiatu i związane z doliną Wisły. Drugim obszarem o wysokich walorach krajobrazowych jest rejon jezior Skępskich przy granicy z województwem mazowieckim.

Gminy powiatu lipnowskiego nie cechują się wysokimi wartościami wskaźnika jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej, jednak dość duże bezwzględne powierzchnie upraw powodują, że znaczenie powiatu dla potencjału rolniczego regionu jest znaczące, szczególnie w uprawie zbóż.

Zewnętrzna dostępność transportowa powiatu zapewniona jest przez dość równomiernie rozmieszczoną sieć dróg krajowych i wojewódzkich. Powiat cechują ponadto dogodne połączenia z Toruniem, Płockiem i Warszawą.

W powiecie lipnowskim występują złożone problemy społeczno-gospodarcze, wynikające przede wszystkim z niskiego poziomu rozwoju społecznego (niski poziom wykształcenia, mała aktywność społeczna) i niekorzystnych procesów demograficznych (zagrożenie depopulacją), przekładające się na niekorzystną sytuację na rynku pracy (trwale wysokie bezrobocie, wysokie uzależnienie od rolnictwa powodowane ograniczonymi możliwościami podjęcia pracy poza rolnictwem) i niską jakość życia mieszkańców (niski poziom dochodów oraz wysoki udział osób korzystających z pomocy społecznej).

Podstawą prowadzenia prawidłowej polityki rozwoju na każdym szczeblu jest zróżnicowane podejście do różnych terytoriów skutkujące określeniem kierunków działań wykorzystujących zidentyfikowane potencjały endogeniczne oraz służących przezwyciężeniu występujących na danym terenie problemów.

Potencjały endogeniczne i mocne strony powiatu	Problemy i bariery rozwoju
<ul style="list-style-type: none"> Zbiornik Włocławski - potencjalna marka rozwoju powiatu i całego województwa predyspozycje do rozwoju turystyki pobytowej i kwalifikowanej w oparciu o wysokie walory przyrodniczo-krajobrazowe i kulturowe (jeziora, Zbiornik Włocławski, Zielone Płuca Polski, drumliny zbożeńskie, sanktuarium Matki Boskiej Skępskiej) centralne położenie Lipna, ułatwiające obsługę ludności całego powiatu predyspozycje do produkcji żywności wysokiej jakości (rynkı zbytu dużych miast: Włocławek, Płock) wyspecjalizowana produkcja sadowniczoo-ogrodnicza baza szkolnictwa zawodowego (Zespół Szkół w Skępem) 	<ul style="list-style-type: none"> peryferyjne położenie powiatu w województwie – bliskość ośrodka regionalnego województwa mazowieckiego - miasta Płock jako jedyny powiat z województwa wskazany w KPZK jako obszar o niskim poziomie rozwoju i słabej dostępności do usług słaba dostępność w relacjach wewnętrznych (niska gęstość sieci drogowej) trwale niekorzystne wskaźniki społeczno – gospodarcze (mierzone poziomem bezrobocia, poziomem przedsiębiorczości i ubóstwa) niski stan rozwoju przemysłu (bardzo mała produkcja sprzedana) Niski stan rozwoju infrastruktury technicznej (sieci wodociągowej i kanalizacyjnej)

OBSZAR ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO POWIATU LIPNOWSKIEGO - obszar objęty porozumieniem

Podstawą współpracy samorządów w ramach Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Lipnowskiego jest porozumienie podpisane przez Starostę Lipnowskiego oraz Burmistrzów i Wójtów następujących jednostek samorządowych:

- Gmina Miejska Lipno
- Gmina Bobrowniki
- Gmina Chrostkowo
- Gmina Dobrzyń nad Wisłą
- Gmina Kikół
- Gmina Lipno
- Gmina Skępe
- Gmina Tłuchowo
- Gmina Wielgie

Kujawsko-Pomorskie Biuro Planowania Przestrzennego i Regionalnego we Włocławku

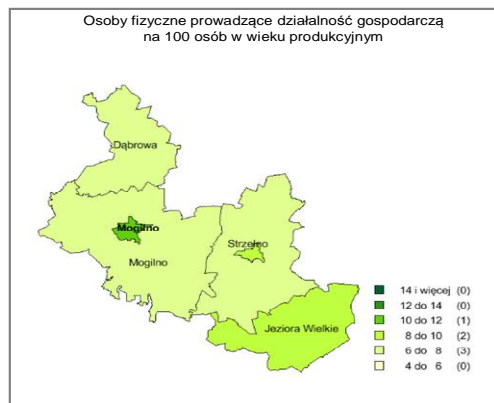
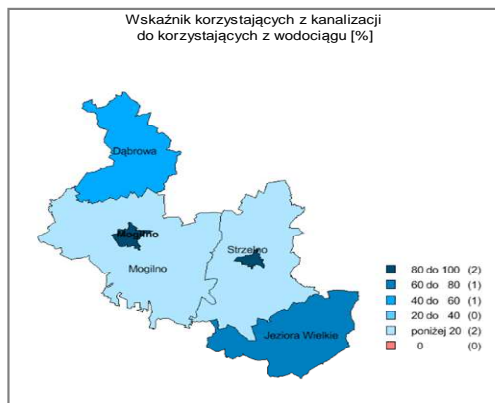
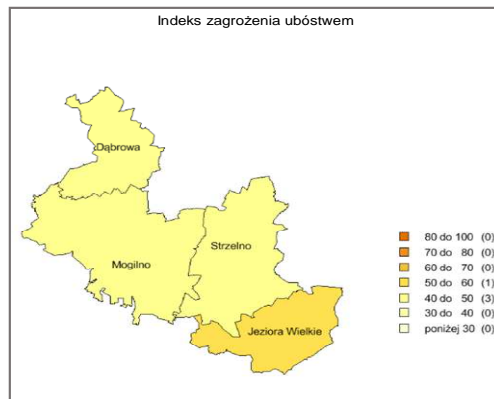
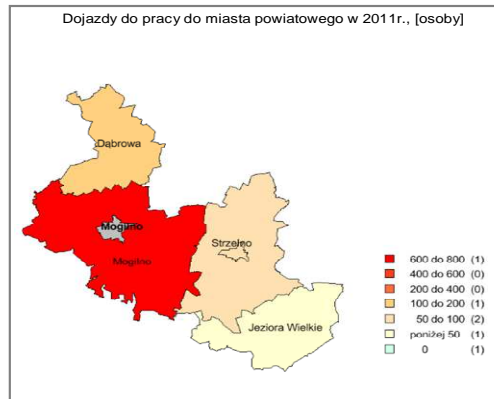

POWIAT MOGILEŃSKI

OBRAZ STATYSTYCZNY (na podstawie danych GUS)

Wybrane dane statystyczne ^{a)}	Powiat	Relacja do danej/średniej w województwie [%] ^{b)}
Powierzchnia [ha]	67 512	1 797 134 (3,8 %)
Ludność [os.]	46 855	2 096 404 (2,2 %)
Ludność na 1 km ² [os.]	69	117 (59,0 %)
Udział ludności wiejskiej w ogólnej liczbie ludności [%]	60,9	39,8 (153,0 %)
Dochody własne budżetu powiatu na 1 mieszkańca [zł]	1296,71	1319,08 (98,3 %)
Ludność – w % ogółu ludności korzystająca z instalacji:		
- wodociągowej [%]	93,4	91,1 (102,5 %)
- kanalizacyjnej [%]	51,1	65,6 (77,9 %)
Udział obszarów chronionych w powierzchni ogółem [%]	14,47	31,8 (45,5 %)
Drogi gminne i powiatowe o nawierzchni twardej na 100 km ² [km]	100,9	75,9 (132,9 %)
Długość ścieżek rowerowych na 10 tys. km ² [km]	118,5	277,8 (42,7 %)
Indeks zagrożenia ubóstwem	42	-
Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem [%]	11,6	11,0 (105,5 %)
Stopa bezrobocia rejestrowanego [%]	21,2	18,1 (117,1 %)
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]	12,3	11,1 (110,8 %)
Udział zarejestrowanych bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym [%]	15,6	12,6 (123,8 %)
Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym [%]	66,6	61,7 (107,9 %)
Odsetek ludności z wykształceniem wyższym w ludności powyżej 15 roku życia (SP 2011) [%]	9,8	14,4 (68,1 %)
Placówki ambulatoryjnej opieki medycznej na 10 tys. mk [ob.]	3	4 (75,0 %)
Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	22,3	19,3 (115,5 %)
Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	699	897 (77,9 %)
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	8,5	10,5 (81,0 %)
Przeciętna wielkość gospodarstwa rolnego (PSR 2010) [ha]	10,85	14,18 (76,5 %)

a) Dane za 2012r., chyba że wskazano inaczej b) województwo = 100%

Kujawsko-Pomorskie Biuro Planowania Przestrzennego i Regionalnego we Włocławku

POWIAT MOGILEŃSKI

Powiat mogileński jest jednym z mniejszych powiatów ziemskich w województwie. W jego granicach funkcjonują tylko 4 gminy, z czego 2 to gminy miejsko-wiejskie.

Wschodnia część powiatu posiada wysokie walory przyrodnicze związane m.in. z jeziorem Gopło (rezerwat przyrody, park krajobrazowy, obszary Natura 2000), wobec czego na całym obszarze Przyjezierza rozwinęła się funkcja turystyczna. Północna część powiatu ma charakter bardziej rolniczy, a rolnictwo koncentruje się na uprawie zbóż i roślin przemysłowych zajmujących znaczne procentowo powierzchnie powiatu. Wydajność produkcji jest wysoka o czym świadczą dobre wskaźniki z nią związane.

Powiat mogileński położony jest w sąsiedztwie terenów silnie uprzemysłowionych (rejon Piechcina, Inowrocławia) stanowiących potencjalne zagrożenie dla środowiska przyrodniczego powiatu mogileńskiego (emisja zanieczyszczeń pyłowych i gazowych).

Na terenie powiatu funkcjonują obiekty pełniące ważne funkcje specjalistyczne i strategiczne o znaczeniu krajowym, związane z magazynowaniem gazu i eksploatacją soli kamiennej. Należą do nich Inowrocławskie Kopalnie Soli „Solino” S.A. (Kopalnia Soli „Mogilno” w okolicach miejscowości Przyjma i Huta Pałędzka). Na terenie powiatu znajduje się również Kawernowy Podziemny Magazyn Gazu. Rozwinięta gazowa sieć przesyłowa umożliwiła łatwą dostępność mieszkańców do sieci gazowej (ludność podłączona do sieci gazowej: 2 miejsce w województwie wśród powiatów ziemskich).

Zachowane kościoły w Strzelnie i Mogilnie należą do cennego dziedzictwa kultury romańskiej. Zabytki te wpisują się w krajobraz kulturowy związany z początkami Państwa Polskiego. Z tego względu obiekty zabytkowe powiatu znajdują się na Szlaku Piastowskim, który jest jedną z bardziej znanych tras turystycznych w Polsce.

Podstawą prowadzenia prawidłowej polityki rozwoju na każdym szczeblu jest zróżnicowane podejście do różnych terytoriów skutkujące określeniem kierunków działań wykorzystujących zidentyfikowane potencjały endogeniczne oraz służących przewyżczeniu występujących na danym terenie problemów.

Potencjały endogeniczne i mocne strony powiatu	Problemy i bariery rozwoju
<ul style="list-style-type: none"> Dobra dostępność w sieciach transportowych Dwa miasta pełniące zadania powiatowe (Mogilno, Strzelno) Wysoka jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej; wysoki potencjał rolnictwa Turystyka pobytowa w Przyjezierzu (nad Jeziorem Ostrowskim) Dobre wyposażenie w media sieciowe (największy wśród powiatów udział ludności obsługiwanej przez sieć wodociągową, drugie miejsce pod względem dostępności do gazu sieciowego) 	<ul style="list-style-type: none"> Peryferyjne położenie w stosunku do stolic województwa pomimo przebiegu przez teren powiatu linii komunikacyjnych wysokich rang (problem w dostępności funkcji o znaczeniu regionalnym) Dezintegracja przestrzenna (brak spójności wewnętrznej powiatu) Mała liczba mieszkańców Deficyt wody dla rolnictwa jako zagrożenie dla w pełni efektywnej gospodarki rolnej Potencjalne zagrożenie – podjęcie eksploatacji węgla brunatnego w sąsiedztwie powiatu

OBSZAR ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO POWIATU MOGILEŃSKIEGO - obszar objęty porozumieniem

Podstawą współpracy samorządów w ramach Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Mogileńskiego jest porozumienie podpisane przez Starostę Mogileńskiego oraz Burmistrzów i Wójtów następujących jednostek samorządowych:

- Gmina Dąbrowa
- Gmina Jeziora Wielkie
- Gmina Mogilno
- Gmina Strzelno

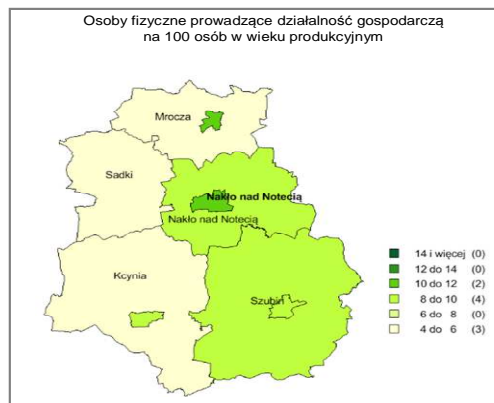
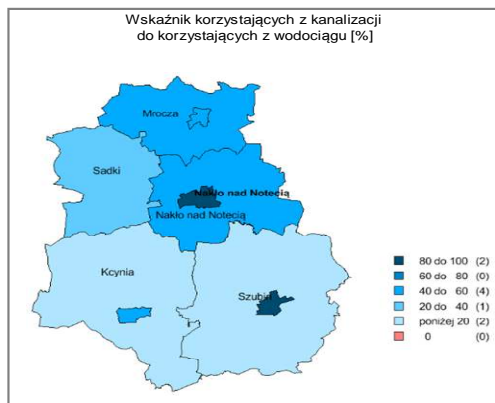
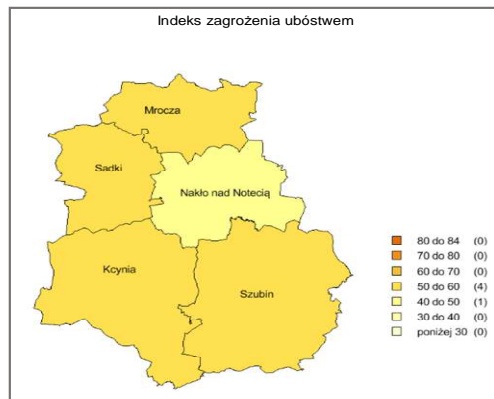
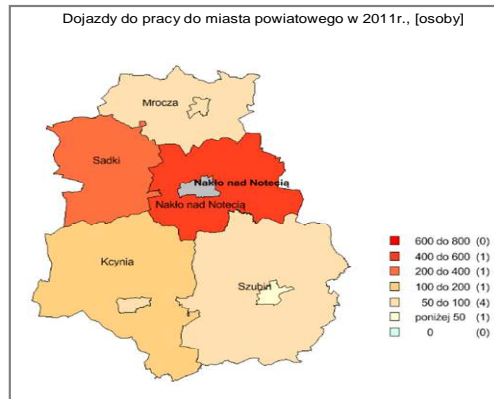
Kujawsko-Pomorskie Biuro Planowania Przestrzennego i Regionalnego we Włocławku

POWIAT NAKIELSKI

OBRAZ STATYSTYCZNY (na podstawie danych GUS)

Wybrane dane statystyczne ^{a)}	Powiat	Relacja do danej/średniej w województwie [%] ^{b)}
Powierzchnia [ha]	112 008	1 797 134 (6,2 %)
Ludność [os.]	86 839	2 096 404 (4,1 %)
Ludność na 1 km ² [os.]	78	117 (66,7 %)
Udział ludności wiejskiej w ogólnej liczbie ludności [%]	56,3	39,8 (141,5 %)
Dochody własne budżetu powiatu na 1 mieszkańca [zł]	1197,23	1319,08 (90,8 %)
Ludność – w % ogółu ludności korzystająca z instalacji:		
- wodociągowej [%]	87,3	91,1 (95,8 %)
- kanalizacyjnej [%]	47,0	65,6 (71,6 %)
Udział obszarów chronionych w powierzchni ogółem [%]	7,49	31,8 (23,6 %)
Drogi gminne i powiatowe o nawierzchni twardej na 100 km ² [km]	60,4	75,9 (79,6 %)
Długość ścieżek rowerowych na 10 tys. km ² [km]	0	277,8 (0,0 %)
Indeks zagrożenia ubóstwem	42	-
Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem [%]	12,0	11,0 (109,1 %)
Stopa bezrobocia rejestrowanego [%]	23,5	18,1 (129,8 %)
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]	11,9	11,1 (107,2 %)
Udział zarejestrowanych bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym [%]	13,8	12,6 (109,5 %)
Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym [%]	60,5	61,7 (98,1 %)
Odsetek ludności z wykształceniem wyższym w ludności powyżej 15 roku życia (SP 2011) [%]	10,1	14,4 (70,1 %)
Placówki ambulatoryjnej opieki medycznej na 10 tys. mk [ob.]	3	4 (75,0 %)
Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	22,8	19,3 (118,1 %)
Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	700	897 (78,0 %)
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	8,2	10,5 (78,1 %)
Przeciętna wielkość gospodarstwa rolnego (PSR 2010) [ha]	21,84	14,18 (154,0 %)

a) Dane za 2012r., chyba że wskazano inaczej b) województwo = 100%

Kujawsko-Pomorskie Biuro Planowania Przestrzennego i Regionalnego we Włocławku

POWIAT NAKIELSKI

Powiat nakielski obejmuje tylko 5 gmin, z czego 4 to gminy miejsko-wiejskie. Miejski charakter powiatu potwierdza jeden z mniejszych w województwie udział ludności wiejskiej (nieco ponad 55%) oraz stosunkowo duża, na tle innych powiatów ziemskich, liczba ludności oraz gęstość zaludnienia (odpowiednio 6 i 5 miejsce w województwie).

Specyfiką powiatu jest jego różnorodność fizycznogeograficzna, funkcjonalna i kulturowa. W granicach administracyjnych można wyróżnić aż 5 mezoregionów.

Pod względem kulturowym wyrażającym się m.in. w tradycjach i zwyczajach ludowych można wyodrębnić: część północną „krajerską” – Mrocza, Nakło, Sadki oraz część południową „pałucką” – Kcynia. Zróżnicowanie funkcjonalne wyraża się m.in. w silnym oddziaływaniu Bydgoszczy, które powoduje podmiejski charakter osadnictwa w gminie Szubin i częściowo w gminie Nakło.

W północnej i południowej części powiatu nakielskiego występują zwarte kompleksy gleb wysokich klas bonitacyjnych, pozwalające na rozwój wysokotowarowego rolnictwa. Gminy Mrocza i Kcynia cechują się wysokim udziałem w województwie dużych gospodarstw rolnych – powyżej 15 ha. Znaczące w skali regionu są duże powierzchnie upraw zbóż i roślin przemysłowych.

Środkowa i południowa część powiatu objęta jest obszarami ochrony przyrody, które położone są wzdłuż Doliny Noteci (Natura 2000, rezerваты, obszar chronionego krajobrazu).

Podstawą prowadzenia prawidłowej polityki rozwoju na każdym szczeblu jest zróżnicowane podejście do różnych terytoriów skutkujące określeniem kierunków działań wykorzystujących zidentyfikowane potencjały endogeniczne oraz służących przezwyciężeniu występujących na danym terenie problemów.

Potencjały endogeniczne i mocne strony powiatu	Problemy i bariery rozwoju
<ul style="list-style-type: none"> Dobre warunki obsługi ludności w zakresie leczenia specjalistycznego (dwa funkcjonujące na terenie powiatu szpitale) Dobra dostępność zewnętrzna powiatu (droga ekspresowa: S-5 i S-10, linia kolejowa nr 18 relacji Kutno – Piła Główna) Położenie wzdłuż doliny Noteci – potencjał turystyczny i transportowy (fragment drogi wodnej E-70 z przystanią w Nakle) Dobre warunki do prowadzenia gospodarki rybackiej Bardzo dobry potencjał rolnictwa (płd. część gminy Mrocza, gmina Sadki, północna część gminy Nakło) 	<ul style="list-style-type: none"> Rosnące dysproporcje pomiędzy obszarami najlepiej i najsłabiej rozwiniętymi Trwale niekorzystne wskaźniki społeczno-gospodarcze w części gmin powiatu (zwłaszcza Kcynia i Mrocza) Wyjątkowo duża presja na rozwój energetyki wiatrowej Procesy suburbanizacyjne w gminie Szubin i Nakło

OBSZAR ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO POWIATU NAKIELSKIEGO - obszar objęty porozumieniem

Podstawą współpracy samorządów w ramach Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Nakielskiego jest porozumienie podpisane przez Starostę Nakielskiego oraz Burmistrzów i Wójtów następujących jednostek samorządowych:

- Gmina Kcynia
- Gmina Mrocza
- Gmina Sadki

Obszar Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Nakielskiego
 gminy wchodzące w skład ZIT wojewódzkiego

Kujawsko-Pomorskie Biuro Planowania Przestrzennego i Regionalnego we Włocławku

ORSG POWIATU NAKIELSKIEGO

OBRAZ STATYSTYCZNY (na podstawie danych GUS)

Wybrane dane statystyczne ^{a)}	Powiat	Gmina Kcynia	Gmina Mrocza	Gmina Sadki	ORSG
Powierzchnia [ha]	112 008	29 663	15 051	15 375	60 089
Ludność [os.]	86 839	13 674	9 322	7 335	30 331
Ludność na 1 km ² [os.]	78	46	62	48	50
Udział ludności wiejskiej w ogólnej liczbie ludności [%]	56,3	65,1	52,9	100	69,8
Dochody własne na 1 mieszkańca [zł]	1197,23	974,63	885,58	761,63	895,75
Ludność – w % ogółu ludności korzystająca z instalacji:					
- wodociągowej [%]	87,3	78,8	85,8	82,1	81,8
- kanalizacyjnej [%]	47,0	21,3	47,1	26,1	30,4
Udział obszarów chronionych w powierzchni ogółem [%]	7,49	0,18	33,95	15,2	12,48
Długość ścieżek rowerowych na 10 tys. km ² [km]	0	0	0	0	0
Indeks zagrożenia ubóstwem	42	54	58	51	-
Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem [%]	12,0	18,0	14,8	12,1	15,6
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]	11,9	13,2	15,4	12,8	13,8
Udział zarejestrowanych bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym [%]	13,8	14,7	18	15,7	16,0
Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym [%]	60,5	44,8	40,8	46,2	43,8
Placówki ambulatoryjnej opieki medycznej na 10 tys. mk [ob.]	3	5	4	1	3
Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	22,8	34,6	17,2	24,1	26,7
Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	700	562	615	508	565
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	8,2	6,5	7,7	5,9	6,7
Przeciętna wielkość gospodarstwa rolnego (PSR 2010) [ha]	21,84	21,18	27,36	19,97	22,10

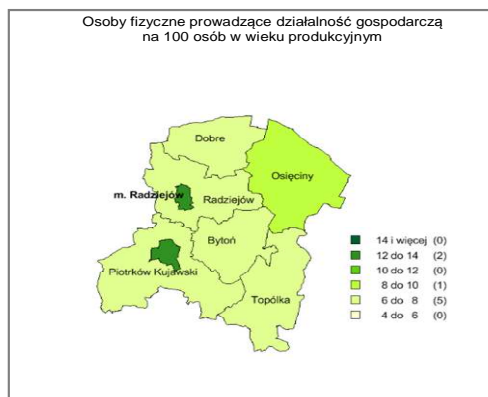
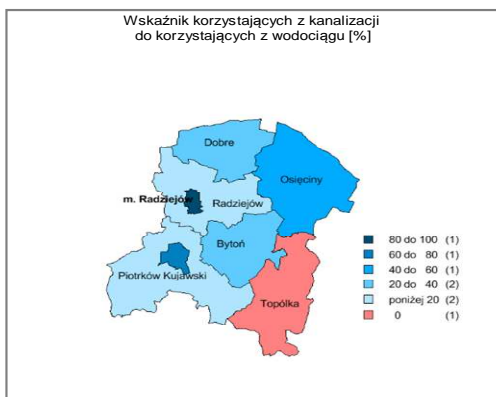
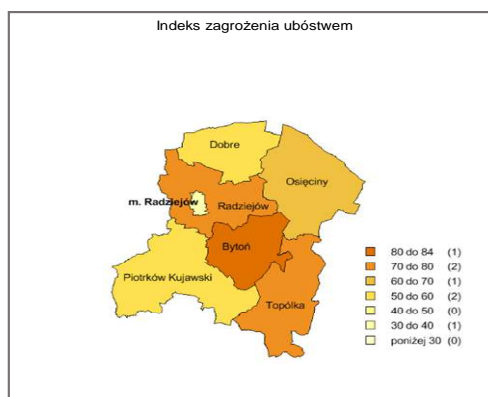
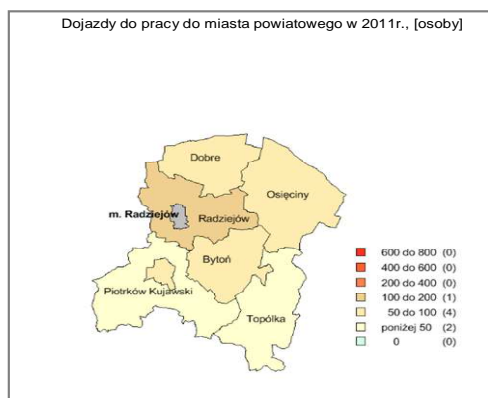

POWIAT RADZIEJOWSKI

OBRAZ STATYSTYCZNY (na podstawie danych GUS)

Wybrane dane statystyczne ^{a)}	Powiat	Relacja do danej/średniej w województwie [%] ^{b)}
Powierzchnia [ha]	60 720	1 797 134 (3,4 %)
Łudność [os.]	41 905	2 096 404 (2,0 %)
Łudność na 1 km ² [os.]	69	117 (59,0 %)
Udział ludności wiejskiej w ogólnej liczbie ludności [%]	75,3	39,8 (189,2 %)
Dochody własne budżetu powiatu na 1 mieszkańca [zł]	986,02	1319,08 (74,8 %)
Ludność – w % ogółu ludności korzystająca z instalacji:		
- wodociągowej [%]	88,7	91,1 (97,4 %)
- kanalizacyjnej [%]	33,1	65,6 (50,5 %)
Udział obszarów chronionych w powierzchni ogółem [%]	11,99	31,8 (37,7 %)
Drogi gminne i powiatowe o nawierzchni twardej na 100 km ² [km]	118,2	75,9 (155,7 %)
Długość ścieżek rowerowych na 10 tys. km ² [km]	31,3	277,8 (11,3 %)
Indeks zagrożenia ubóstwem	52	-
Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem [%]	14,9	11,0 (135,5 %)
Stopa bezrobocia rejestrowanego [%]	24,3	18,1 (134,3 %)
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]	14,4	11,1 (129,7 %)
Udział zarejestrowanych bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym [%]	16,4	12,6 (130,2 %)
Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym [%]	47,4	61,7 (76,8 %)
Odsetek ludności z wykształceniem wyższym w ludności powyżej 15 roku życia (SP 2011) [%]	9,3	14,4 (64,6 %)
Placówki ambulatoryjnej opieki medycznej na 10 tys. mk [ob.]	4	4 (100,0 %)
Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	20,9	19,3 (108,3 %)
Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	716	897 (79,8 %)
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	9,0	10,5 (85,7 %)
Przeciętna wielkość gospodarstwa rolnego (PSR 2010) [ha]	11,55	14,18 (81,5 %)

a) Dane za 2012r., chyba że wskazano inaczej b) województwo = 100%

Kujawsko-Pomorskie Biuro Planowania Przestrzennego i Regionalnego we Włocławku

POWIAT RADZIEJOWSKI

Powiat radziejowski jest jednym z mniejszych obszarowo powiatów województwa. Zajmuje ok. 3,4% powierzchni regionu, obejmuje 7 gmin i cechuje się bardzo dużym udziałem ludności wiejskiej (4 miejsce w województwie).

Mimo niewielkiej powierzchni, powiat charakteryzuje się znacznym potencjałem rolnictwa opartym o kompleksy gleb wysokich klas bonitacyjnych, w tym m.in. czarnych ziem. Powiat posiada największy w województwie udział użytków rolnych w powierzchni ogólnej (ok. 87%), największy udział gruntów ornych (ok. 94%) oraz najmniejszą lesistość (ok. 4,9% powierzchni) przy niewielkim udziale obszarów chronionych (ok. 12%). Obszary atrakcyjne krajobrazowo koncentrują się w południowej części powiatu wokół Jeziora Głuszyńskiego.

Większość gmin powiatu cechuje się wysokimi, lub bardzo wysokimi wskaźnikami jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej. W uprawach wyróżniają się zboża i uprawy przemysłowe. Rekordowe wyniki w województwie osiąga w hodowli i chowie bydła. Dużą rolę odgrywa Ośrodek Hodowli Zarodowej w Osiecinach – jeden z wiodących ośrodków w kraju w tym zakresie. Część powiatu radziejowskiego cechuje się również największą koncentracją upraw warzyw gruntowych w województwie.

W powiecie radziejowskim występują złożone problemy społeczno-gospodarcze, wynikające przede wszystkim z niskiego poziomu rozwoju społecznego (niski poziom wykształcenia, mała aktywność społeczna) i niekorzystnych procesów demograficznych (zagrożenie depopulacją), przekładające się na niekorzystną sytuację na rynku pracy (wysokie uzależnienie od rolnictwa powodowane ograniczonymi możliwościami podjęcia pracy poza rolnictwem) i niską jakość życia mieszkańców (niski poziom dochodów oraz wysoki udział mieszkańców ubezpieczonych w KRUS). Przetwórstwo rolno-spożywcze jest równomiernie rozwijane w całym powiecie, bez wyraźnej koncentracji.

Zabytkowy kościół i klasztor w Radziejowie z XIII wieku i monument upamiętniający miejsce Bitwy pod Płowcami wpisują się w krajobraz kulturowy związany z początkami Państwa Polskiego.

Podstawą prowadzenia prawidłowej polityki rozwoju na każdym szczeblu jest zróżnicowane podejście do różnych terytoriów skutkujące określeniem kierunków działań wykorzystujących zidentyfikowane potencjały endogeniczne oraz służących przezwyciężeniu występujących na danym terenie problemów.

Potencjały endogeniczne i mocne strony powiatu	Problemy i bariery rozwoju
<ul style="list-style-type: none"> Bardzo dobre warunki do rozwoju rolnictwa w dużej części powiatu (uprawy zbóż, warzyw, roślin przemysłowych, chów bydła), Ośrodek Hodowli Zarodowej w Osiecinach – jeden z wiodących ośrodków w kraju w zakresie hodowli bydła i trzody chlewnej Baza szkolnictwa zawodowego (Zespół Szkół Mechanicznych w Radziejowie, Zespół Szkół Rolniczych w Przemystce) Turystyka pobytowa nad jeziorem Głuszyńskim Dobrze rozwinięta sieć drogowa poziomu lokalnego 	<ul style="list-style-type: none"> Peryferyjne położenie w stosunku do stolic województwa Niekorzystne trendy demograficzne (malejący potencjał ludnościowy) Deficyt wody dla rolnictwa jako zagrożenie dla w pełni efektywnej gospodarki rolnej Brak specjalności w działalności gospodarczej o charakterze pozarolniczym (mały potencjał przemysłu i usług) Najwyższy odsetek poszukujących pracy powyżej 12 miesięcy wśród osób zamieszkałych na wsi w województwie – trwale niekorzystne wskaźniki społeczne Podjęcie eksploatacji węgla brunatnego w rejonie Piotrkowa Kujawskiego – potencjalne zagrożenie dla rolnictwa i turystyki

OBSZAR ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO POWIATU RADZIEJOWSKIEGO - obszar objęty porozumieniem

Podstawą współpracy samorządów w ramach Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Radziejowskiego jest porozumienie podpisane przez Starostę Radziejowskiego oraz Burmistrzów i Wójtów następujących jednostek samorządowych:

- Gmina Miejska Radziejów
- Gmina Bytoń
- Gmina Dobrze
- Gmina Osiecin
- Gmina Piotrków Kujawski
- Gmina Radziejów
- Gmina Topólka

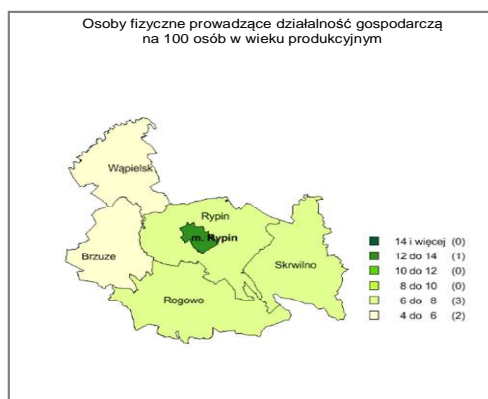
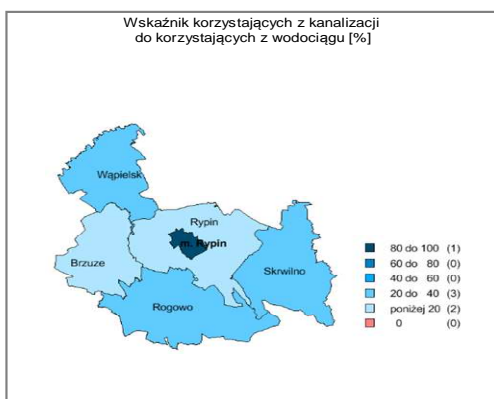
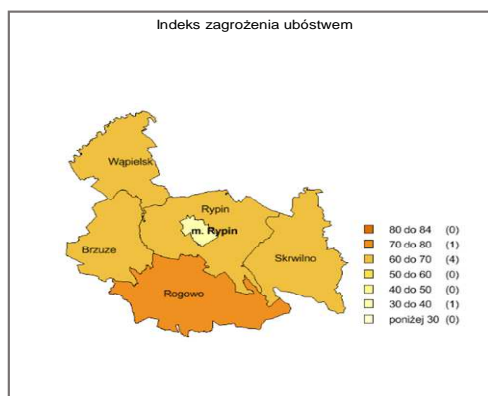
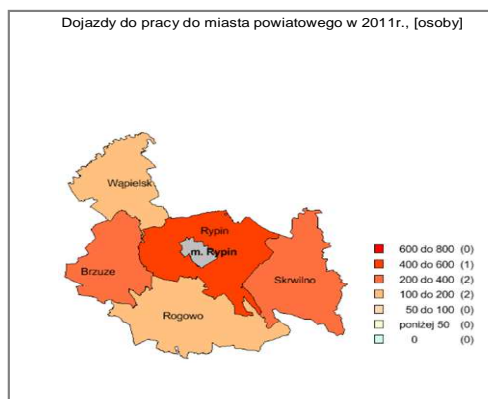

POWIAT RYPIŃSKI

OBRAZ STATYSTYCZNY (na podstawie danych GUS)

Wybrane dane statystyczne ^{a)}	Powiat	Relacja do danej/średniej w województwie [%] ^{b)}
Powierzchnia [ha]	58 647	1 797 134 (3,3 %)
Ludność [os.]	44 811	2 096 404 (2,1 %)
Ludność na 1 km ² [os.]	76	117 (65,0 %)
Udział ludności wiejskiej w ogólnej liczbie ludności [%]	62,4	39,8 (156,8 %)
Dochody własne budżetu powiatu na 1 mieszkańca [zł]	1050,44	1319,08 (79,6 %)
Ludność – w % ogółu ludności korzystająca z instalacji:		
- wodociągowej [%]	86,7	91,1 (95,2 %)
- kanalizacyjnej [%]	45,1	65,6 (68,8 %)
Udział obszarów chronionych w powierzchni ogółem [%]	15,39	31,8 (48,4 %)
Drogi gminne i powiatowe o nawierzchni twardej na 100 km ² [km]	69,6	75,9 (91,7 %)
Długość ścieżek rowerowych na 10 tys. km ² [km]	0	277,8 (0,0 %)
Indeks zagrożenia ubóstwem	48	-
Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem [%]	21,0	11,0 (190,9 %)
Stopa bezrobocia rejestrowanego [%]	20,5	18,1 (113,3 %)
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]	12,4	11,1 (111,7 %)
Udział zarejestrowanych bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym [%]	16,0	12,6 (127,0 %)
Odszetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym [%]	48,2	61,7 (78,1 %)
Odszetek ludności z wykształceniem wyższym w ludności powyżej 15 roku życia (SP 2011) [%]	9,4	14,4 (65,3 %)
Placówki ambulatoryjnej opieki medycznej na 10 tys. mk [ob.]	4	4 (100,0 %)
Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	20,2	19,3 (104,7 %)
Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	740	897 (82,5 %)
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	9,3	10,5 (88,6 %)
Przeciętna wielkość gospodarstwa rolnego (PSR 2010) [ha]	9,17	14,18 (64,7 %)

a) Dane za 2012r., chyba że wskazano inaczej b) województwo = 100%

POWIAT RYPIŃSKI

Powiat rypiński jest jednym z mniejszych obszarowo powiatów województwa. Zajmuje ok. 3,3% powierzchni regionu, obejmuje 6 gmin i cechuje się dość dużym udziałem ludności wiejskiej. W powiecie rypińskim występują złożone problemy społeczno-gospodarcze, wynikające przede wszystkim z niskiego poziomu rozwoju społecznego (niski poziom wykształcenia, mała aktywność społeczna) i niekorzystnych procesów demograficznych (zagrożenie depopulacją), przekładające się na niekorzystną sytuację na rynku pracy (trwale wysokie bezrobocie, wysokie uzależnienie od rolnictwa powodowane ograniczonymi możliwościami podjęcia pracy poza rolnictwem) i niską jakość życia mieszkańców (niski poziom dochodów oraz jeden z najwyższych w województwie udział korzystających z pomocy społecznej oraz ubezpieczonych w KRUS).

Dodatkowo niekorzystnie na możliwości rozwoju gospodarczego i społecznego powiatu wpływają znaczne odległości od stolic województwa.

Funkcja rolnicza, dość istotna dla ogólnego potencjału województwa, koncentruje się w północno-zachodniej części powiatu (duże znaczenie chowu trzody chlewnej i bydła). Rolnictwo cechuje się dużym rozdrobnieniem agrarnym – występuje tu najmniejszy w województwie udział gospodarstw dużych – powyżej 15 ha.

Potencjał do rozwoju turystyki koncentruje się w południowej części powiatu, gdzie występują znaczne przestrzenie lasów (w szczególności w gminie Rogowo) oraz niewielkie powierzchniowo obszary prawnie chronione. Unikalnym elementem rzeźby powierzchni są występujące w południowo - zachodniej części powiatu drumliny.

Podstawą prowadzenia prawidłowej polityki rozwoju na każdym szczeblu jest zróżnicowane podejście do różnych terytoriów skutkujące określeniem kierunków działań wykorzystujących zidentyfikowane potencjały endogeniczne oraz służących przezwyciężeniu występujących na danym terenie problemów.

Potencjały endogeniczne i mocne strony powiatu	Problemy i bariery rozwoju
<ul style="list-style-type: none"> Dobre warunki do rozwoju rolnictwa szczególnie w zachodniej części powiatu (Wąpielsk, Brzuze) Predyspozycje do produkcji żywności ekologicznej Predyspozycje do rozwoju turystyki pobytowej i kwalifikowanej w oparciu o wysokie walory przyrodniczo-krajobrazowe i kulturowe (jeziora: Urszulewskie, Długie, Czarownica, Huta, Żalskie) Zielone Płuca Polski jako marka napędzająca rozwój turystyki Dobre rozwinięta sieć drogowa poziomu regionalnego i lokalnego 	<ul style="list-style-type: none"> Peryferyjne położenie w stosunku do stolic województwa Powierzchnia zasiewów zbóż i upraw przemysłowych oraz udział indywidualnych gospodarstw rolnych o pow. powyżej 15 ha w ogólnej liczbie gospodarstw – najniższe wskaźniki w województwie Niskie wskaźniki społeczno – gospodarcze (mierzone poziomem bezrobocia oraz przedsiębiorczości) Wysoki odsetek osób korzystających z pomocy społecznej (19%, drugie miejsce w województwie) Braki w infrastrukturze technicznej – brak sieci gazowej, niski wskaźnik zводociągowania

OBSZAR ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO

POWIATU RYPIŃSKIEGO

- obszar objęty porozumieniem

Podstawą współpracy samorządów w ramach Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Rypińskiego jest porozumienie podpisane przez Starostę Rypińskiego oraz Burmistrzów i Wójtów następujących jednostek samorządowych:

- Gmina Miejska Rypin
- Gmina Brzuze
- Gmina Rogowo
- Gmina Rypin
- Gmina Skrwilno
- Gmina Wąpielsk

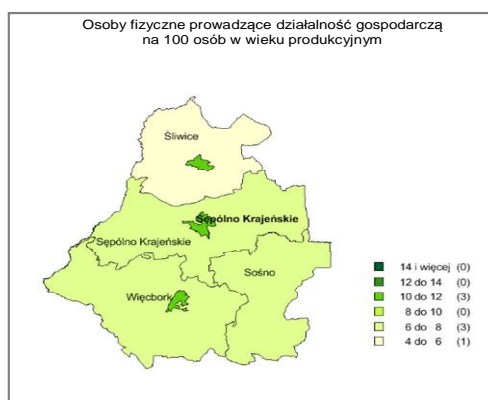
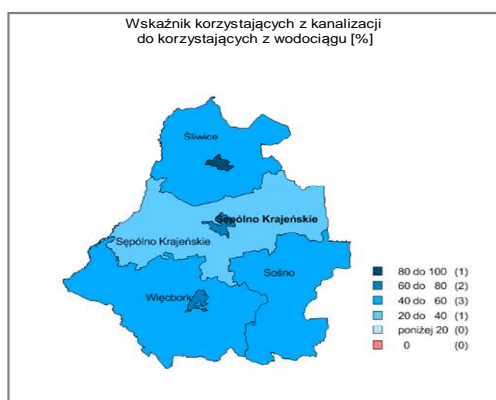
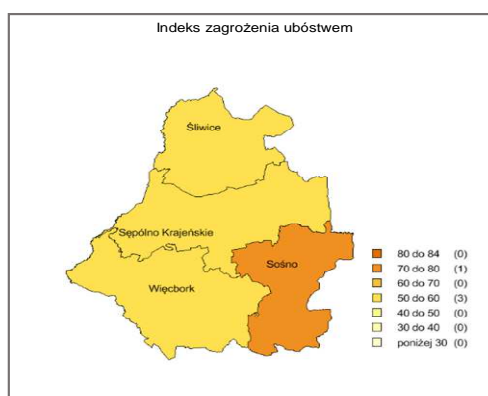
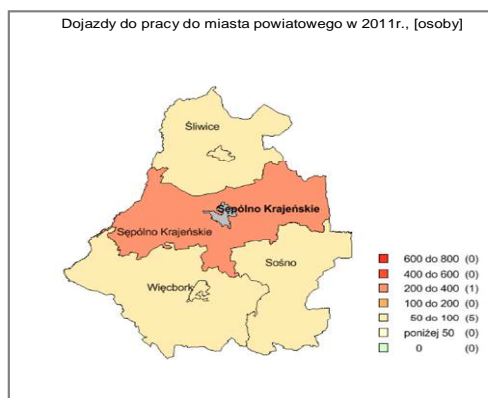

POWIAT SĘPOLEŃSKI

OBRAZ STATYSTYCZNY (na podstawie danych GUS)

Wybrane dane statystyczne ^{a)}	Powiat	Relacja do danej/średniej w województwie [%] ^{b)}
Powierzchnia [ha]	79 109	1 797 134 (4,4 %)
Ludność [os.]	41 689	2 096 404 (2,0 %)
Ludność na 1 km ² [os.]	53	117 (45,3 %)
Udział ludności wiejskiej w ogólnej liczbie ludności [%]	57,6	39,8 (144,7 %)
Dochody własne budżetu powiatu na 1 mieszkańca [zł]	1119,30	1319,08 (84,9 %)
Ludność – w % ogółu ludności korzystająca z instalacji:		
- wodociągowej [%]	80,5	91,1 (88,4 %)
- kanalizacyjnej [%]	47,1	65,6 (71,8 %)
Udział obszarów chronionych w powierzchni ogółem [%]		
	77,77	31,8 (244,7 %)
Drogi gminne i powiatowe o nawierzchni twardej na 100 km ² [km]	49,5	75,9 (65,2 %)
Długość ścieżek rowerowych na 10 tys. km ² [km]	163,1	277,8 (58,7 %)
Indeks zagrożenia ubóstwem	50	-
Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem [%]		
	13,8	11,0 (125,5 %)
Stopa bezrobocia rejestrowanego [%]	24,7	18,1 (136,5 %)
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]		
	13,3	11,1 (119,8 %)
Udział zarejestrowanych bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym [%]		
	16,1	12,6 (127,8 %)
Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym [%]		
	47,8	61,7 (77,5 %)
Odsetek ludności z wykształceniem wyższym w ludności powyżej 15 roku życia (SP 2011) [%]		
	8,7	14,4 (60,4 %)
Placówki ambulatoryjnej opieki medycznej na 10 tys. mk [ob.]	3	4 (75,0 %)
Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	27,0	19,3 (139,9 %)
Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	723	897 (80,6 %)
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	8,4	10,5 (80,0 %)
Przeciętna wielkość gospodarstwa rolnego (PSR 2010) [ha]	19,76	14,18 (139,4 %)

a) Dane za 2012r., chyba że wskazano inaczej   b) województwo = 100%

Kujawsko-Pomorskie Biuro Planowania Przestrzennego i Regionalnego we Włocławku

POWIAT SĘPOLEŃSKI

Powiat sępoleński obejmuje tylko 4 gminy, z czego 3 to gminy miejsko-wiejskie, odznacza się jednym z najmniejszych w województwie udziałem ludności wiejskiej – nieco ponad 57%. Jednocześnie cechuje się jedną z najmniejszych wśród powiatów ziemskich liczbą ludności. Specyfiką struktury osadnictwa powiatu sępoleńskiego jest również rozłożenie funkcji powiatowych pomiędzy dwa ośrodki: Sępólno Krajeńskie i Więcbork.

Dla potencjału rolnego województwa istotny jest duży udział powiatu w uprawach zbóż. Struktura agrarna cechuje się największym w województwie udziałem dużych gospodarstw rolnych powyżej 15 ha, wynoszącym powyżej 34%.

Powiat należy do obszarów o znacznych możliwościach rozwoju różnego rodzaju turystyki pobytowej i kwalifikowanej, związanej z walorami krajobrazowymi Pojezierza Krajeńskiego. Jest zróżnicowany morfologicznie - występują duże deniwelacje terenu. Wśród różnorodności form polodowcowych dominują wały moren czołowych, ozy i kemy. Na uwagę zasługują również głęboko wcięte rynny subglacialne.

Teren powiatu charakteryzuje się największym odsetkiem powierzchni objętej ochroną prawną wśród powiatów w województwie, prawie 78% powierzchni powiatu stanowią parki krajobrazowe, rezerваты przyrody, obszary chronionego krajobrazu, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe. W dużej części pokrywają się z nimi obszary Natura 2000. Lasy zajmują ponad 24% powierzchni.

Podstawą prowadzenia prawidłowej polityki rozwoju na każdym szczeblu jest zróżnicowane podejście do różnych terytoriów skutkujące określeniem kierunków działań wykorzystujących zidentyfikowane potencjały endogeniczne oraz służących przezwyciężeniu występujących na danym terenie problemów.

Potencjały endogeniczne i mocne strony powiatu	Problemy i bariery rozwoju
<ul style="list-style-type: none"> • Predyspozycje do rozwoju turystyki pobytowej i kwalifikowanej - „Krajna” - potencjalna marka rozwoju powiatu • Dobrze rozwinięte działalności z zakresu pozyskiwania i przetwórstwa drewna • Struktura wielkościowa gospodarstw sprzyjająca produkcji rolnej • Wysoko rozwinięta działalność badawczo-rozwojowa w zakresie produkcji rolnej („Hodowla Ziemiaka Zamarte Sp. z o.o – Grupa IHAR”) • Predyspozycje do produkcji ekologicznej żywności 	<ul style="list-style-type: none"> • Mała liczba ludności i niska gęstość zaludnienia • Peryferyjne położenie powiatu względem Bydgoszczy i Torunia • Słaba dostępność w relacjach zewnętrznych i wewnętrznych (niska gęstość sieci drogowej, niski standard dróg) • Utrudniona dostępność komunikacyjna do Bydgoszczy i Torunia dla znacznej części powiatu (problem w dostępności funkcji o znaczeniu regionalnym) • Trwale niekorzystne wskaźniki społeczno – gospodarcze (mierzone poziomem bezrobocia i wskaźników przedsiębiorczości) • Niski stan rozwoju przemysłu (bardzo mała produkcja sprzedana)

OBSZAR ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO POWIATU SĘPOLEŃSKIEGO - obszar objęty porozumieniem

Podstawą współpracy samorządów w ramach Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Sępoleńskiego jest porozumienie podpisane przez Starostę Sępoleńskiego oraz Burmistrzów i Wójtów następujących jednostek samorządowych:

- Gmina Kamień Krajeński
- Gmina Sępólno Krajeńskie
- Gmina Sośno
- Gmina Więcbork

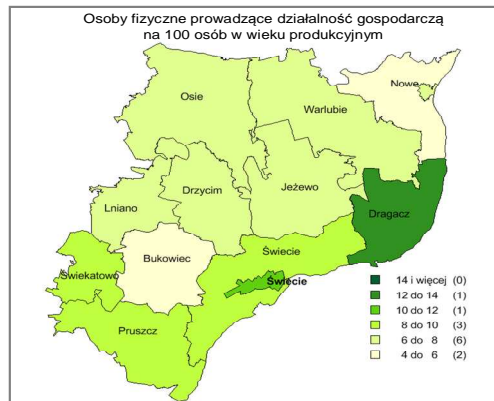
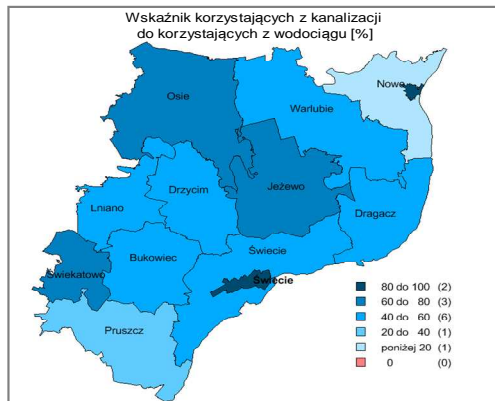
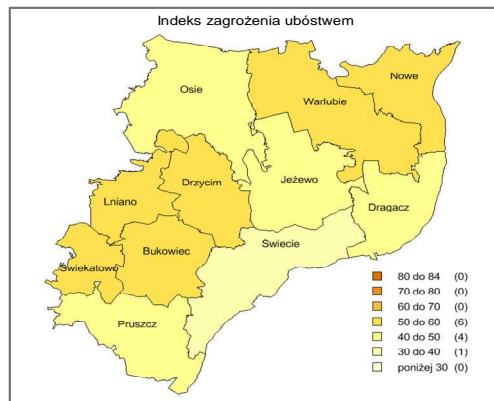

POWIAT ŚWIECKI

OBRAZ STATYSTYCZNY (na podstawie danych GUS)

Wybrane dane statystyczne ^{a)}	Powiat	Relacja do danej/średniej w województwie [%] ^{b)}
Powierzchnia [ha]	147 418	1 797 134 (8,2 %)
Ludność [os.]	99 949	2 096 404 (4,8 %)
Ludność na 1 km ² [os.]	68	117 (58,1 %)
Udział ludności wiejskiej w ogólnej liczbie ludności [%]	67,3	39,8 (169,1 %)
Dochody własne budżetu powiatu na 1 mieszkańca [zł]	1342,14	1319,08 (101,7 %)
Ludność – w % ogółu ludności korzystająca z instalacji:		
- wodociągowej [%]	88,3	91,1 (96,9 %)
- kanalizacyjnej [%]	59,3	65,6 (90,4 %)
Udział obszarów chronionych w powierzchni ogółem [%]	48,15	31,8 (151,5 %)
Drogi gminne i powiatowe o nawierzchni twardej na 100 km ² [km]	52,3	75,9 (68,9 %)
Długość ścieżek rowerowych na 10 tys. km ² [km]	84,1	277,8 (30,3 %)
Indeks zagrożenia ubóstwem	40	-
Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem [%]	13,4	11,0 (121,8 %)
Stopa bezrobocia rejestrowanego [%]	18,8	18,1 (103,9 %)
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]	10,3	11,1 (92,8 %)
Udział zarejestrowanych bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym [%]	12,3	12,6 (97,6 %)
Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym [%]	56,4	61,7 (91,4 %)
Odsetek ludności z wykształceniem wyższym w ludności powyżej 15 roku życia (SP 2011) [%]	9,7	14,4 (67,4 %)
Placówki ambulatoryjnej opieki medycznej na 10 tys. mk [ob.]	3	4 (75,0 %)
Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	17,1	19,3 (88,6 %)
Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	735	897 (81,9 %)
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	8,6	10,5 (81,9 %)
Przeciętna wielkość gospodarstwa rolnego (PSR 2010) [ha]	23,12	14,18 (163,0 %)

a) Dane za 2012r., chyba że wskazano inaczej b) województwo = 100%

Kujawsko-Pomorskie Biuro Planowania Przestrzennego i Regionalnego we Włocławku

POWIAT ŚWIECKI

Powiat świecki jest największym pod względem powierzchni powiatem województwa. Zajmuje ponad 8% powierzchni regionu skupiając na swym terenie aż 11 gmin.

Różnorodność powiatu świeckiego wynikająca z położenia w granicach kilku jednostek fizycznogeograficznych daje potencjalne możliwości rozwoju wielu kierunków gospodarki. Turystyka związana jest z położonymi w północnej części powiatu Borami Tucholskimi, które objęte są wieloma formami ochrony przyrody (park krajobrazowy, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000). Południowa część powiatu charakteryzuje się występowaniem gleb o wysokich klasach bonitacyjnych (udział UR przekracza 75% w gminach Bukowiec i Pruszcz) co sprzyja funkcjonowaniu wysokotowarowego rolnictwa. Teren powiatu wyróżnia się w wielkości powierzchni upraw zbóż oraz w chowie trzody chlewnej (2 miejsce w województwie). Duża powierzchnia bezwzględna użytków rolnych, mimo jednego z najniższych wskaźników w województwie wśród powiatów ziemskich (tylko nieco ponad 52% powierzchni to użytki rolne) sprawia, że powiat świecki daje istotny wkład w budowę potencjału rolnictwa całego regionu.

Miasto Świecie ma charakter przemysłowy. Znajdujące się tutaj zakłady Mondi S.A. są znaczącym producentem w branży celulozowo-papierniczej w kraju. Poza tym w Świeciu funkcjonują zakłady z branży spożywczej, w tym zwłaszcza przetwórstwa mięsnego, chemicznej oraz materiałów budowlanych.

Duże możliwości rozwoju dla różnych form działalności gospodarczej, m.in. dla branż przemysłowych funkcjonujących w Świeciu, dają 2 węzły autostrady A1 zlokalizowane w gminach Warlubie i Dragacz. Tereny otaczające węzły autostradowe to potencjalne miejsca inwestycyjne związane m.in. z logistyką i transportem. Dzięki temu powiat świecki zwiększa swoją atrakcyjność dla potencjalnych inwestorów.

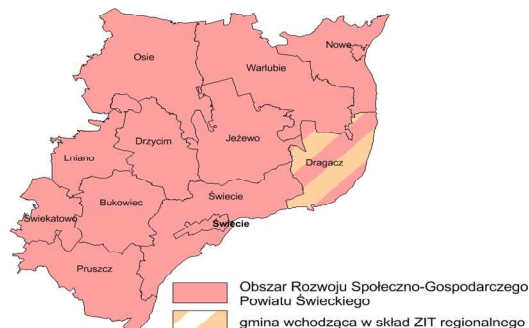
Podstawą prowadzenia prawidłowej polityki rozwoju na każdym szczeblu jest zróżnicowane podejście do różnych terytoriów skutkujące określeniem kierunków działań wykorzystujących zidentyfikowane potencjały endogeniczne oraz służących przezwyciężeniu występujących na danym terenie problemów.

Potencjały endogeniczne i mocne strony powiatu	Problemy i bariery rozwoju
<ul style="list-style-type: none"> • dobre osadzenie w sieci komunikacyjnej wysokiej rangi (linie kolejowe, drogi krajowe i autostrada) – z perspektywą dalszej poprawy (S-5) • dobrze rozwinięty i mający znaczenie wizerunkowe dla powiatu przemysł celulozowy-papierniczy • stosunkowo wysoki poziom rozwoju społeczno-gospodarczego • wysoki potencjał rolnictwa (zwłaszcza produkcja zwierzęca) • wyjątkowo dobry potencjał przemysłu mięsnego • wysoki potencjał środowiska przyrodniczego i kulturowego będący podstawą dla rozwoju zróżnicowanych form turystyki • produkcja biomasy dla celów energetycznych • gospodarcze, wizerunkowe i społeczne znaczenie produkcji sadowniczej w dolinie Wisły (w tym wykorzystanie starych odmian drzew owocowych) 	<ul style="list-style-type: none"> • skrajne acentralne położenie stolicy powiatu w stosunku do wyjątkowo rozległego obszaru powiatu • słaba dostępność Świecia w transporcie publicznym ze znacznej części obszaru powiatu • brak powiązań części gmin ze Świeciem skutkująca ciężeniem do innych miast poza powiatem (dotyczy zwłaszcza gmin Świekatowo, Pruszcz, Dragacz) • utrudniona dostępność komunikacyjna do Bydgoszczy i Torunia dla znacznej części powiatu (problem w dostępności funkcji o znaczeniu regionalnym)

OBSZAR ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO POWIATU ŚWIECKIEGO - obszar objęty porozumieniem

Podstawą współpracy samorządów w ramach Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Świeckiego jest porozumienie podpisane przez Starostę Świeckiego oraz Burmistrzów i Wójtów następujących jednostek samorządowych:

- Gmina Bukowiec
- Gmina Dragacz
- Gmina Drzycim
- Gmina Jeżewo
- Gmina Lniano
- Gmina Nowe
- Gmina Osie
- Gmina Pruszcz
- Gmina Świecie
- Gmina Świekatowo
- Gmina Warlubie

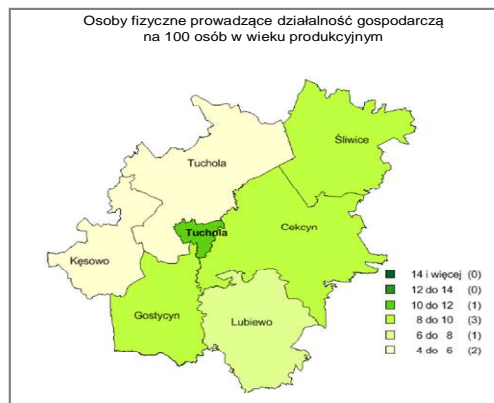
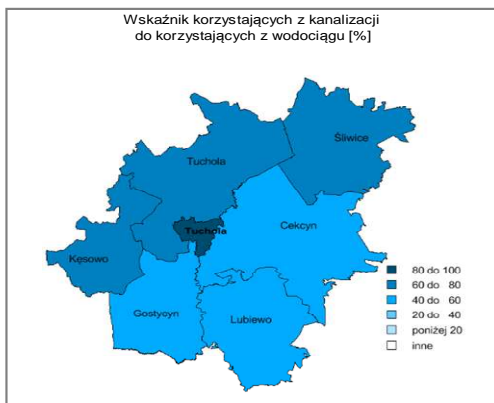
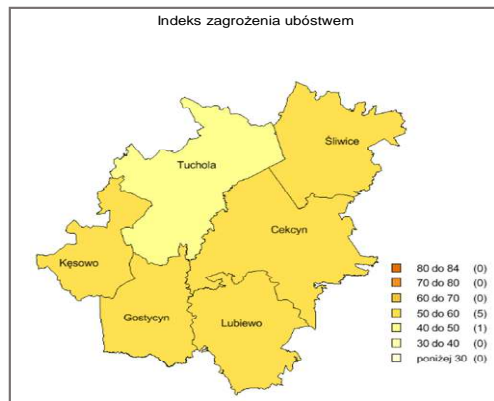
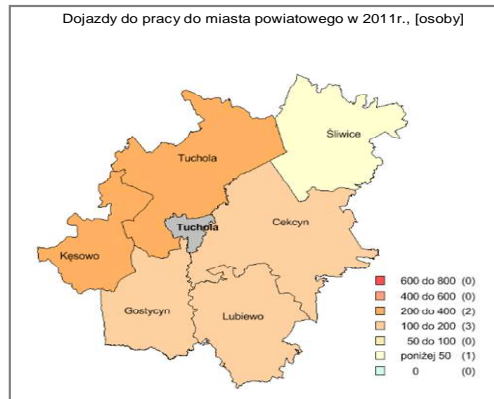

POWIAT TUCHOLSKI

OBRAZ STATYSTYCZNY (na podstawie danych GUS)

Wybrane dane statystyczne ^{a)}	Powiat	Relacja do danej/średniej w województwie [%] ^{b)}
Powierzchnia [ha]	107 546	1 797 134 (6,0 %)
Ludność [os.]	48 327	2 096 404 (2,3 %)
Ludność na 1 km ² [os.]	45	117 (38,5 %)
Udział ludności wiejskiej w ogólnej liczbie ludności [%]	71,1	39,8 (178,6 %)
Dochody własne budżetu powiatu na 1 mieszkańca [zł]	1289,07	1319,08 (97,7 %)
Ludność – w % ogółu ludności korzystająca z instalacji:		
- wodociągowej [%]	86,5	91,1 (95,0 %)
- kanalizacyjnej [%]	59,3	65,6 (90,4 %)
Udział obszarów chronionych w powierzchni ogółem [%]	64,83	31,8 (204,0 %)
Drogi gminne i powiatowe o nawierzchni twardej na 100 km ² [km]	54,5	75,9 (71,8 %)
Długość ścieżek rowerowych na 10 tys. km ² [km]	76,3	277,8 (27,5 %)
Indeks zagrożenia ubóstwem	45	-
Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem [%]	14,5	11,0 (131,8 %)
Stopa bezrobocia rejestrowanego [%]	21,1	18,1 (116,6 %)
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]	12,4	11,1 (111,7 %)
Udział zarejestrowanych bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym [%]	14,4	12,6 (114,3 %)
Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym [%]	58,8	61,7 (95,3 %)
Odsetek ludności z wykształceniem wyższym w ludności powyżej 15 roku życia (SP 2011) [%]	9,7	14,4 (67,4 %)
Placówki ambulatoryjnej opieki medycznej na 10 tys. mk [ob.]	2	4 (50,0 %)
Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	17,9	19,3 (92,7 %)
Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	693	897 (77,3 %)
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	8,3	10,5 (79,0 %)
Przeciętna wielkość gospodarstwa rolnego (PSR 2010) [ha]	12,95	14,18 (91,3 %)

a) Dane za 2012r., chyba że wskazano inaczej b) województwo = 100%

POWIAT TUCHOLSKI

Powiat tucholski należy do dużych obszarowo powiatów z dość małą liczbą ludności (ponad 6% powierzchni województwa i 2,3% ludności regionu) i dużym udziałem ludności wiejskiej (ponad 70%).

Na terenie powiatu przeważają gleby bielicoziemne o niskiej przydatności rolniczej – głównie V i VI klasa bonitacyjna, gleby dobrej jakości stanowią jedynie niewielki odsetek, dlatego potencjał towarowy rolnictwa jest bardzo mały. Występowanie obszarów o bogatych zasobach środowiska oraz niskiej antropopresji stwarza możliwości rozwoju rolnictwa ekologicznego. Powiat zajmuje 2 miejsce w województwie pod względem udziału obszarów chronionych; prawie 65% powierzchni powiatu stanowią parki krajobrazowe, rezerваты przyrody, obszary chronionego krajobrazu, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe. Większość terenu powiatu podlega specjalnej ochronie, w ramach europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000. Rezerwat Biosfery „Bory Tucholskie” jako obszar chroniony, zawierający cenne zasoby przyrodnicze ma istotne znaczenie w skali kraju. Ponadto powiat charakteryzuje się najwyższym w województwie wskaźnikiem lesistości – ok. 49%.

Powiat posiada dobrze rozwiniętą funkcję turystyczną. Uwarunkowania przyrodnicze, stan rozwoju i charakter turystyki pozwoliły na wyróżnienie znaczącego w całym regionie rejonu turystycznego Bory Tucholskie. Ośrodki turystyczne zlokalizowane w powiecie dysponują ponad 2 340 miejscami noclegowymi co daje 2 miejsce w województwie wśród powiatów ziemskich. Obok w/w rejestrowanych statystycznie ośrodków turystycznych, rozwinęły się tutaj inne rodzaje bazy turystycznej, np. agroturystyka, z dużą liczbą miejsc noclegowych. Nie licząc największych miast oraz uzdrowisk, gmina Tuchola jest na 3 miejscu wśród gmin województwa pod względem liczby turystów korzystających z noclegów, wykazuje również wysokie wartości wskaźnika intensywności ruchu turystycznego.

W obszarze Borów Tucholskich do dziś zachowało się wiele cech lokalnej kultury ludowej: tradycyjne budownictwo drewniane (mieszkalne i gospodarcze), sztuka i zdobnictwo, a przede wszystkim charakterystyczna gwara. Borowiaków (*Borusów*) zalicza się do jednej z najbardziej charakterystycznych grup etnograficznych w kraju, z odrębnym dialektem i tradycjami.

Podstawą prowadzenia prawidłowej polityki rozwoju na każdym szczeblu jest zróżnicowane podejście do różnych terytoriów skutkujące określeniem kierunków działań wykorzystujących zidentyfikowane potencjały endogeniczne oraz służących przezwyciężeniu występujących na danym terenie problemów.

Potencjały endogeniczne i mocne strony powiatu	Problemy i bariery rozwoju
<ul style="list-style-type: none"> • Predyspozycje do dalszego rozwoju funkcji turystycznej (możliwość rozwoju nowych zróżnicowanych produktów turystycznych na bazie przyrody i dziedzictwa kulturowego) • Specjalizacja (w skali województwa, a nawet w skali kraju) w zakresie szkolnictwa ponadgimnazjalnego i wyższego (leśnictwo i gospodarka leśna) - może być podstawą dla rozwoju „klastra leśnego” – czyli działalności gospodarczych i badawczo – rozwojowych związanych z gospodarczym wykorzystaniem lasów • Na tle pozostałych powiatów - szczególnie korzystne predyspozycje do produkcji ekologicznej żywności • Ukształtowany obszar o bardzo wysokich walorach przyrodniczych i korzystnym stanie środowiska 	<ul style="list-style-type: none"> • Niska gęstość zaludnienia • Peryferyjne położenie części powiatu względem Tucholi (utrudniona obsługa ludności w zakresie zadań istotnych dla kształtowania jakości życia i rozwoju gospodarczego) • Wyjątkowo mała gęstość sieci komunikacyjnej oraz brak dróg rangi wyższej niż wojewódzkie • Utrudniona dostępność komunikacyjna do Bydgoszczy i Torunia dla znacznej części powiatu (problem w dostępności funkcji o znaczeniu regionalnym)

OBSZAR ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO POWIATU TUCHOLSKIEGO - obszar objęty porozumieniem

Podstawą współpracy samorządów w ramach Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Tucholskiego jest porozumienie podpisane przez Starostę Tucholskiego oraz Burmistrzów i Wójtów następujących jednostek samorządowych:

- Gmina Cekcyn
- Gmina Gostycyn
- Gmina Kęsowo
- Gmina Lubiewo
- Gmina Śliwice
- Gmina Tuchola

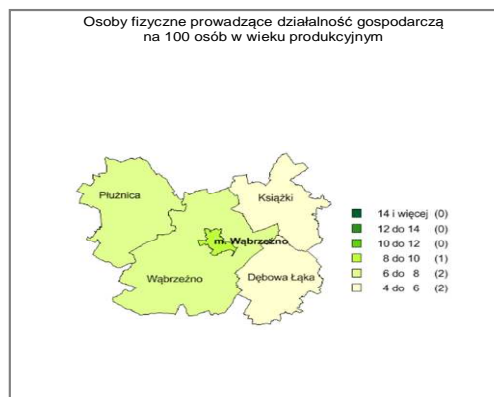
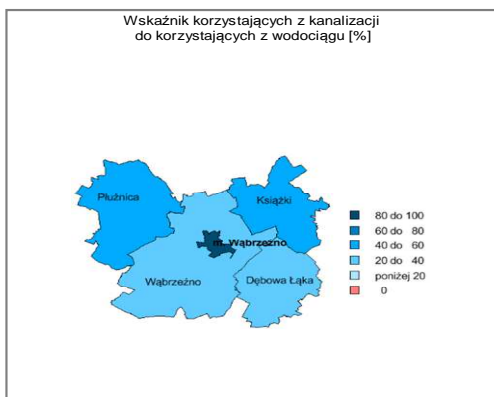
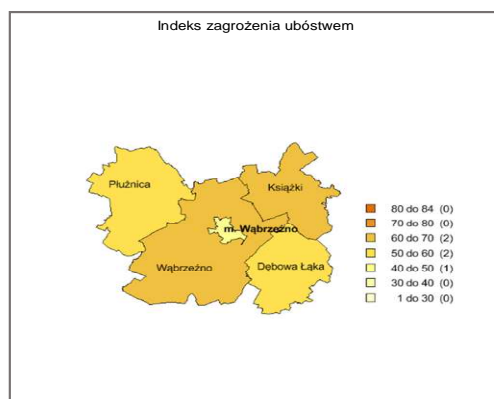
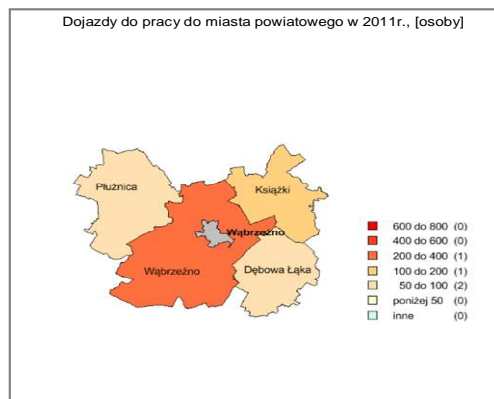
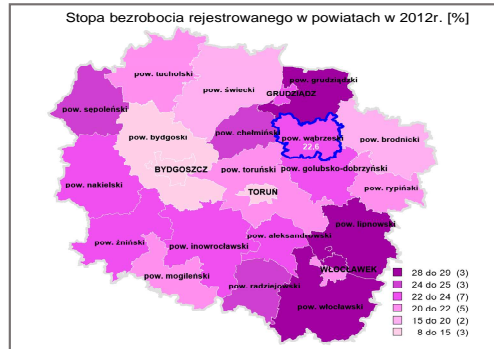

POWIAT WĄBRZESKI

OBRAZ STATYSTYCZNY (na podstawie danych GUS)

Wybrane dane statystyczne ^{a)}	Powiat	Relacja do danej/średniej w województwie [%] ^{b)}
Powierzchnia [ha]	50 195	1 797 134 (2,8 %)
Łudność [os.]	35 229	2 096 404 (1,7 %)
Łudność na 1 km ² [os.]	70	117 (59,8 %)
Udział łudności wiejskiej w ogólnej liczbie łudności [%]	59,9	39,8 (150,5 %)
Dochody własne budżetu powiatu na 1 mieszkańca [zł]	1238,30	1319,08 (93,9 %)
Łudność – w % ogółu łudności korzystająca z instalacji:		
- wodociągowej [%]	88,1	91,1 (96,7 %)
- kanalizacyjnej [%]	53,1	65,6 (80,9 %)
Udział obszarów chronionych w powierzchni ogółem [%]	22,68	31,8 (71,4 %)
Drogi gminne i powiatowe o nawierzchni twardej na 100 km ² [km]	63,5	75,9 (83,7 %)
Długość ścieżek rowerowych na 10 tys. km ² [km]	33,9	277,8 (12,2 %)
Indeks zagrożenia ubóstwem	48	-
Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w łudności ogółem [%]	13,9	11,0 (126,4 %)
Stopa bezrobocia rejestrowanego [%]	22,6	18,1 (124,9 %)
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie łudności w wieku produkcyjnym [%]	13,9	11,1 (125,2 %)
Udział zarejestrowanych bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym [%]	17,1	12,6 (135,7 %)
Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym [%]	39,6	61,7 (64,2 %)
Odsetek łudności z wykształceniem wyższym w łudności powyżej 15 roku życia (SP 2011) [%]	9,2	14,4 (63,9 %)
Placówki ambulatoryjnej opieki medycznej na 10 tys. mk [ob.]	4	4 (100,0 %)
Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	19,5	19,3 (101,0 %)
Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. łudności	656	897 (73,1 %)
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	7,6	10,5 (72,4 %)
Przeciętna wielkość gospodarstwa rolnego (PSR 2010) [ha]	17,48	14,18 (123,3 %)

a) Dane za 2012r., chyba że wskazano inaczej b) województwo = 100%

POWIAT WĄBRZESKI

Powiat wąbrzeski jest drugim najmniejszym pod względem powierzchni powiatem województwa. Zajmuje tylko ok. 2,9% powierzchni regionu i obejmuje 5 gmin. Ludność wiejska stanowi 60% ogółu ludności.

Powiat cechuje się niewielką gęstością zaludnienia na obszarach wiejskich. Niska aktywność gospodarcza mieszkańców przekłada się na najmniejszą liczbę podmiotów gospodarczych w województwie. Dużo lepsze wskaźniki w tym względzie uzyskuje stolica powiatu – miasto Wąbrzeźno, co świadczy o wewnętrznych różnicowaniach i bardzo niskim potencjale obszarów wiejskich.

W powiecie wąbrzeskim występują złożone problemy społeczno-gospodarcze, wynikające przede wszystkim z niskiego poziomu rozwoju społecznego (niski poziom wykształcenia, mała aktywność społeczna) i niekorzystnych procesów demograficznych, przekładające się na niekorzystną sytuację na rynku pracy.

Funkcja rolnicza, dość istotna dla ogólnego potencjału województwa, koncentruje się w północno-zachodniej części powiatu. Zwarte kompleksy gleb wysokich klas bonitacyjnych (wysokim wskaźnikiem jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej cechuje się gmina Płużnica) determinują rozwój wysokotowarowego rolnictwa, które pozwala na uprawę zbóż oraz roślin przemysłowych. Powiat wyróżnia się również w chowie trzody chlewnej. W powiecie funkcjonuje dużo gospodarstw rolnych o powierzchni powyżej 15 ha (4 lokata w województwie wśród powiatów ziemskich), co świadczy o niewielkim rozdrobieniu agrarnym.

Podstawą prowadzenia prawidłowej polityki rozwoju na każdym szczeblu jest zróżnicowane podejście do różnych terytoriów skutkujące określeniem kierunków działań wykorzystujących zidentyfikowane potencjały endogeniczne oraz służących przezwyciężeniu występujących na danym terenie problemów.

Potencjały endogeniczne i mocne strony powiatu	Problemy i bariery rozwoju
<ul style="list-style-type: none"> Centralne położenie stolicy powiatu, ułatwiające jego obsługę i dostęp do usług Korzystne położenie powiatu względem przebiegu autostrady A1 Niewielka odległość do ośrodka centralnego – Torunia Predyspozycje do rozwoju rolnictwa, w tym produkcji żywności ekologicznej, duże znaczenie w produkcji żywności na terenie województwa (trzoda chlewna) Bardzo duży wzrost (kilkukrotny) długości sieci kanalizacyjnej Duży kapitał ludzki młodzieży - jedna z najwyższych zdawalności matury w liceach profilowanych w województwie (druga lokata) Dobry stan środowiska naturalnego (powiat o bardzo niskim udziale emisji pyłów i gazów) Znaczne walory środowiskowe, predysponujące do rozwoju funkcji turystycznej (m.in. potencjał jezior; Zielone Płuca Polski jako marka napędzająca rozwój turystyki) 	<ul style="list-style-type: none"> Niekorzystne wskaźniki społeczno-gospodarcze: wysokie bezrobocie, mała aktywność gospodarcza i społeczna mieszkańców, mała atrakcyjność inwestycyjna powiatu Problemy w zakresie jakości życia: najmniejszy odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym ze wszystkich powiatów województwa Duże wewnętrzne różnicowania w poziomie rozwoju społecznego i gospodarczego (Wąbrzeźno a reszta powiatu), duże dysproporcje, mała spójność Braki infrastrukturalne (sieć gazowa, system drogowy - najmniejszy w województwie udział dróg o nawierzchni twardej, mała gęstość sieci drogowej) Duży spadek wskaźnika przyrostu naturalnego

OBSZAR ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO POWIATU WĄBRZESKIEGO - obszar objęty porozumieniem

Podstawą współpracy samorządów w ramach Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Wąbrzeskiego jest porozumienie podpisane przez Starostę Wąbrzeskiego oraz Burmistrzów i Wójtów następujących jednostek samorządowych:

- Gmina Miejska Wąbrzeźno
- Gmina Dębowa Łąka
- Gmina Książki
- Gmina Płużnica
- Gmina Wąbrzeźno

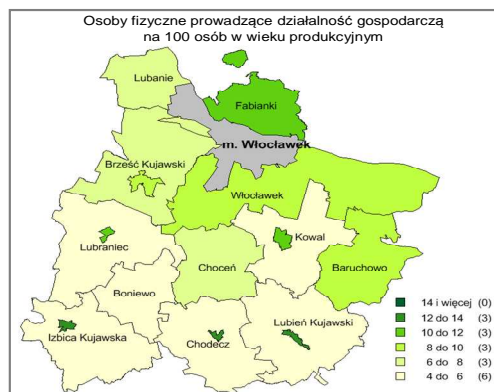
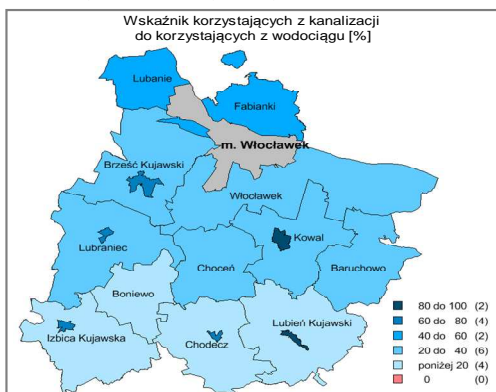
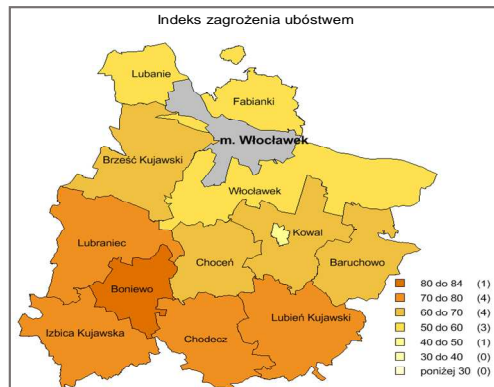

POWIAT WŁOCŁAWSKI

OBRAZ STATYSTYCZNY (na podstawie danych GUS)

Wybrane dane statystyczne ^{a)}	Powiat	Województwo (relacja do danej/średniej w województwie ^{b)})
Powierzchnia [ha]	147363	1 797 134 (8,2 %)
Ludność [os.]	87198	2 096 404 (4,2 %)
Ludność na 1 km ² [os.]	59	117 (50,4 %)
Udział ludności wiejskiej w ogólnej liczbie ludności [%]	79,9	39,8 (200,8 %)
Dochody własne budżetu powiatu na 1 mieszkańca [zł]	1120,14	1319,08 (84,9 %)
Ludność – w % ogółu ludności korzystająca z instalacji:		
- wodociągowej [%]	85,7	91,1 (94,1 %)
- kanalizacyjnej [%]	32,6	65,6 (49,7 %)
Udział obszarów chronionych w powierzchni ogółem [%]	16,71	31,8 (52,6 %)
Drogi gminne i powiatowe o nawierzchni twardej na 100 km ² [km]	84,4	75,9 (111,2 %)
Długość ścieżek rowerowych na 10 tys. km ² [km]	31,9	277,8 (11,5 %)
Indeks zagrożenia ubóstwem	43	-
Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem [%]	15,2	11,0 (138,2 %)
Stopa bezrobocia rejestrowanego [%]	28,7	18,1 (158,6 %)
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]	17,0	11,1 (153,2 %)
Udział zarejestrowanych bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym [%]	19,3	12,6 (153,2 %)
Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym [%]	48,9	61,7 (79,3 %)
Odsetek ludności z wykształceniem wyższym w ludności powyżej 15 roku życia (SP 2011) [%]	9,1	14,4 (63,2 %)
Płacówki ambulatoryjnej opieki medycznej na 10 tys. mk [ob.]	3	4 (75,0 %)
Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	23,8	19,3 (123,3 %)
Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	653	897 (72,8 %)
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	8,1	10,5 (77,1 %)
Przeciętna wielkość gospodarstwa rolnego (PSR 2010) [ha]	11,11	14,18 (78,3 %)

a) Dane za 2012r., chyba że wskazano inaczej b) województwo = 100%

Kujawsko-Pomorskie Biuro Planowania Przestrzennego i Regionalnego we Włocławku

POWIAT WŁOCŁAWSKI

Powiat włocławski jest drugim pod względem powierzchni powiatem województwa. Zajmuje ponad 8% powierzchni regionu i skupia na swym terenie aż 13 gmin, gdzie niemal 80% ludności stanowi ludność wiejska.

Różnorodność powiatu włocławskiego wynikająca z położenia w granicach kilku jednostek fizycznogeograficznych daje potencjalne możliwości rozwoju wielu kierunków gospodarki. Obok znacznego potencjału rolnictwa w zachodniej części powiatu, występują również wysokie walory przyrodnicze związane z terenami leśnymi w granicach Gostynińsko-Włocławskiego Parku Krajobrazowego oraz wynikające z sąsiedztwa ze Zbiornikiem Włocławskim (północno-wschodnia część powiatu). Obszary te stanowią zaplecze dla funkcji rekreacyjnej, która rozwija się w strefie podmiejskiej miasta Włocławek. Na wielofunkcyjność powiatu składa się również uzdrowisko w Wiercu Zdroju, którego lokalizacja (w pobliżu miasta Włocławek oraz autostrady A1) daje dobre podstawy do dalszego rozwoju.

Na terenie powiatu włocławskiego zlokalizowano 3 węzły autostradowe. Tereny otaczające węzły to potencjalne tereny inwestycyjne, związane m.in. z logistyką i transportem. Bliskość Warszawy oraz połączenia autostrad A1– A2 w Strykowie powoduje, że tereny przywęzłowe w powiecie włocławskim mogą stać się bardzo atrakcyjnymi lokalizacjami dla potencjalnych inwestorów.

Największa w województwie powierzchnia bezwzględna użytków rolnych sprawia, że powiat włocławski daje znaczący wkład w budowę potencjału rolnictwa całego regionu. W powiecie występują największe w województwie powierzchnie upraw zbóż, oraz znaczące uprawy roślin przemysłowych. W strefie podmiejskiej Włocławka koncentrują się natomiast uprawy sadownicze oraz warzyw gruntowych (w szczególności w gminie Fabianki). Obszar powiatu stanowi zaplecze dla dobrze rozwiniętego przemysłu rolno-spożywczego skupionego głównie we Włocławku.

Powiat włocławski boryka się ze złożonymi problemami społeczno-gospodarczymi, wynikającymi przede wszystkim z niskiego poziomu rozwoju społecznego (niski poziom wykształcenia, mała aktywność społeczna) i niekorzystnych procesów demograficznych (zagrożenie depopulacją), przekładające się na niekorzystną sytuację na rynku pracy (trwale wysokie bezrobocie, wysokie uzależnienie od rolnictwa powodowane ograniczonymi możliwościami podjęcia pracy poza rolnictwem) i niską jakość życia mieszkańców (niski poziom dochodów oraz wysoki udział korzystających z pomocy społecznej).

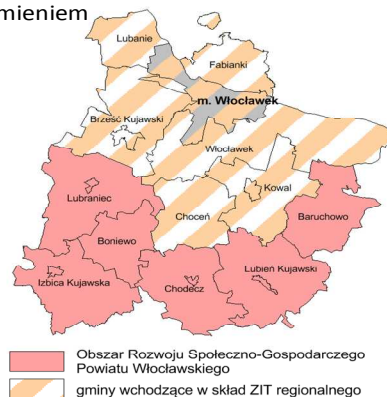
Podstawą prowadzenia prawidłowej polityki rozwoju na każdym szczeblu jest zróżnicowane podejście do różnych terytoriów skutkujące umożliwiające określenie działań wykorzystujących zidentyfikowane potencjały endogeniczne oraz służących przewyższeniu występujących na danym terenie problemów.

Potencjały endogeniczne i mocne strony powiatu	Problemy i bariery rozwoju
<ul style="list-style-type: none"> • Zasoby dobrych gleb • Zasoby środowiska dla rozwoju funkcji turystycznej – Gostynińsko-Włocławski Park Krajobrazowy, Zbiornik Włocławski • Walory kulturowe (Kłóbka, Wietrzychowice) • Złoża surowców naturalnych (sól kamienna) • Korzystne warunki dla rozwoju odnawialnych źródeł energii • Korzystne powiązania transportowe • Obszary przywęzłowe autostrady A1 • Uzdrowisko Wieniec Zdrój 	<ul style="list-style-type: none"> • Niekorzystne procesy demograficzne • Bardzo wysoka stopa bezrobocia • Niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców • Peryferyjne położenie w przestrzeni województwa • Niski poziom wykształcenia mieszkańców • Niewystarczający poziom wyposażenia w infrastrukturę społeczną i techniczną • Niepełne wykorzystanie walorów środowiska dla rozwoju funkcji turystycznej • Niedobór wody dla produkcji rolnej • Brak wykształconych funkcji otoczenia rolnictwa • Niekontrolowany rozwój strefy podmiejskiej Włocławka

OBZAR ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO POWIATU WŁOCŁAWSKIEGO - obszar objęty porozumieniem

Podstawą współpracy samorządów w ramach Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Włocławskiego jest porozumienie podpisane przez Starostę Włocławskiego oraz Burmistrzów i Wójtów następujących jednostek samorządowych:

- Gmina Baruchowo
- Gmina Boniewo
- Gmina Chodecz
- Gmina Izbica Kujawska
- Gmina Lubień Kujawski
- Gmina Lubraniec

ORSG POWIATU WŁOCŁAWSKIEGO

OBRAZ STATYSTYCZNY (na podstawie danych GUS)

Wybrane dane statystyczne ¹⁾	Powiat	Gmina Baruchewo	Gmina Boniewo	Gmina Chociszewo	Gmina Izbica Kujawska	Gmina Lubiąż Kujawski	Gmina Lubraniec	ORSG
Powierzchnia [ha]	14 363	10 674	7 762	12 209	13 210	15 091	14 803	73 749
Ludność [os.]	87 198	3 560	3 546	6 265	7 481	7 568	9 854	38 674
Ludność na 1 km ² [os.]	59	33	46	51	60	50	67	52
Udział ludności wsielskiej w ogólnej liczbie ludności [%]	79,9	100,0	100,0	69,3	64,7	81,5	67,9	76,1
Dochody własne na 1 mieszkańca [zł]	1120,14	1293,43	921,14	799,68	826,11	1236,07	894,45	972,92
Ludność – w % ogółu ludności korzystająca z instalacji:								
- wodociągowej [%]	85,7	87,3	83,7	70,6	80,3	63,4	89,6	78,7
- kanalizacyjnej [%]	32,6	19,3	13,8	23,2	20,9	18,0	34,9	23,4
Udział obszarów chronionych w powierzchni ogółem [%]	16,71	64,6	0,0	0,0	11,4	0,0	0,0	11,4
Długość ścieżek rowerowych na 10 tys. km ² [km]	31,9	140,2	0,0	0,0	90,9	0,0	0,0	36,6
Indeks zagrożenia ubóstwem	43	69	84	73	70	75	73	-
Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających z środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem [%]	15,2	13,1	17,5	19,2	13,7	13,9	12,7	14,7
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]	17,0	17,1	20,7	17,5	15,4	17,6	17,7	17,4
Udział zarejestrowanych bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym [%]	19,3	19,3	23,1	19,3	18,0	18,5	20,9	19,6
Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym [%]	48,9	32,8	50,4	59,0	19,6	43,9	49,0	41,4
Płace w III ambulatoryjnej opłaki medycznej na 10 tys. mk [zł]	3	3	3	3	1	3	3	3
Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	23,8	17,3	27,4	33,6	22,5	28,7	27,6	26,5
Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	653	646	364	619	581	490	581	556
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	8,1	8,0	4,3	7,5	7,8	6,3	7,3	7,0
Przeciętna wielkość gospodarstwa rolnego (PSR 2010) [ha]	11,11	9,47	13,02	13,40	12,14	12,83	13,46	12,5

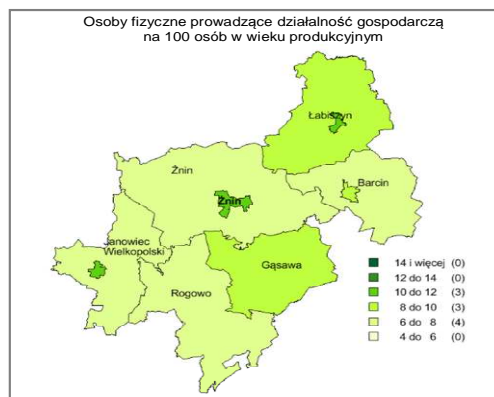
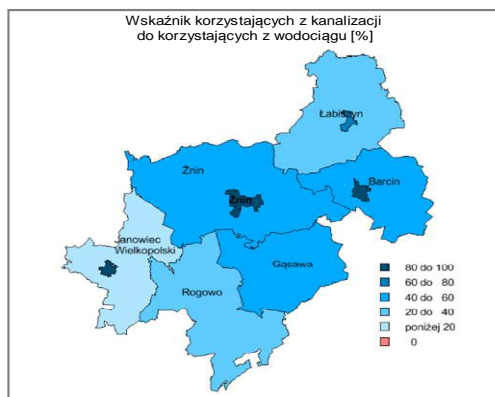
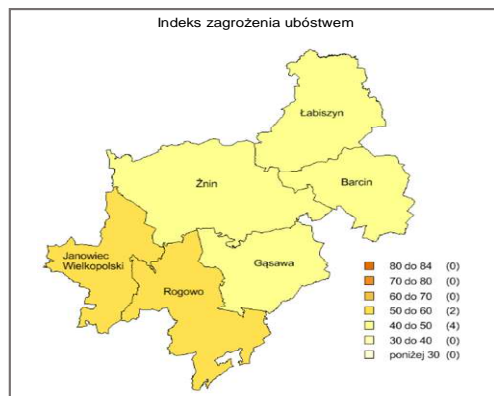
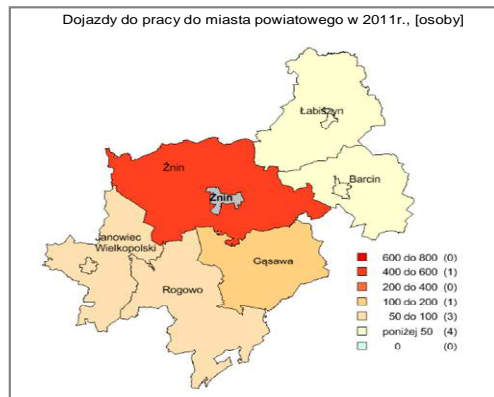

POWIAT ŻNIŃSKI

OBRAZ STATYSTYCZNY (na podstawie danych GUS)

Wybrane dane statystyczne ^{a)}	Powiat	Relacja do danej/średniej w województwie [%] ^{b)}
Powierzchnia [ha]	98 477	1 797 134 (5,5 %)
Ludność [os.]	70 957	2 096 404 (3,4 %)
Ludność na 1 km ² [os.]	72	117 (61,5 %)
Udział ludności wiejskiej w ogólnej liczbie ludności [%]	56,7	39,8 (142,5 %)
Dochody własne budżetu powiatu na 1 mieszkańca [zł]	1338,71	1319,08 (101,5 %)
Ludność – w % ogółu ludności korzystająca z instalacji:		
- wodociągowej [%]	90,7	91,1 (99,6 %)
- kanalizacyjnej [%]	54,4	65,6 (82,9 %)
Udział obszarów chronionych w powierzchni ogółem [%]	10,53	31,8 (33,1 %)
Drogi gminne i powiatowe o nawierzchni twardej na 100 km ² [km]	106,6	75,9 (140,4 %)
Długość ścieżek rowerowych na 10 tys. km ² [km]	64,0	277,8 (23,0 %)
Indeks zagrożenia ubóstwem	38	-
Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem [%]	12,7	11,0 (115,5 %)
Stopa bezrobocia rejestrowanego [%]	22,7	18,1 (125,4 %)
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]	12,8	11,1 (115,3 %)
Udział zarejestrowanych bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym [%]	15,4	12,6 (122,2 %)
Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym [%]	61,0	61,7 (98,9 %)
Odsetek ludności z wykształceniem wyższym w ludności powyżej 15 roku życia (SP 2011) [%]	10,2	14,4 (70,8 %)
Placówki ambulatoryjnej opieki medycznej na 10 tys. mk [ob.]	3,0	4 (75,0 %)
Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	22,2	19,3 (115,0 %)
Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	724,0	897 (80,7 %)
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	8,8	10,5 (83,8 %)
Przeciętna wielkość gospodarstwa rolnego (PSR 2010) [ha]	20,5	14,18 (144,4 %)

a) Dane za 2012r., chyba że wskazano inaczej b) województwo = 100%

Kujawsko-Pomorskie Biuro Planowania Przestrzennego i Regionalnego we Włocławku

POWIAT ŻNIŃSKI

Powiat żniński jest przeciętnym pod względem powierzchni i liczby ludności powiatem ziemskim województwa. Wyróżnia się stosunkowo niewielkim udziałem ludności wiejskiej (ok. 56%). Wśród 6 gmin powiatu, 4 to gminy miejsko-wiejskie.

Mimo, że fizyczno-geograficznie teren powiatu jest dość jednorodny, to pod względem działalności gospodarczych koncentruje się w nim jednocześnie przemysł, turystyka oraz rolnictwo.

Obszary o najlepszych warunkach do działalności rolniczej koncentrują się w centralnej i południowej części powiatu. Wyróżnia się szczególnie gmina Żnin, która osiąga jeden z najwyższych wskaźników jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej w regionie. Powiat zajmuje 1 miejsce w województwie w chowie trzody chlewnej. Odznacza się ponadto czołowymi pozycjami w uprawach zbóż oraz roślin przemysłowych. Duża powierzchnia bezwzględna użytków rolnych i gruntów ornych oraz dość dobre wskaźniki rolniczej przestrzeni produkcyjnej sprawiają, że powiat żniński daje istotny wkład w budowę potencjału rolnictwa całego regionu.

Mimo, że pod względem produkcji sprzedanej przemysłu powiat nie wyróżnia się znacząco, to zdecydowanie należy zwrócić uwagę na gminę Barcin, gdzie istotny wpływ na gospodarkę ma producent cementu i wapna – Lafarge Polska S.A. Do produkcji cementu i wapna wykorzystywane są lokalne złoża skał wapiennych, eksploatowane metodą odkrywkową w Piechcinie. Wydobycie z tych złóż stanowi ponad 28% wydobycia krajowego.

Duże zróżnicowanie charakteru i funkcji powiatu podkreśla dobrze rozwinięta turystyka, która skoncentrowana jest w południowej części powiatu. Potencjał turystyczny oparty jest o atrakcyjne tereny Pojezierza Gnieźnieńskiego z dużą ilością lasów i jezior – głównie w gminach Gąsawa i Rogowo (gminy te koncentrują również największą powierzchnię obszarów chronionych w powiecie). Dużą skalę ruchu turystycznego generują również: osada obronna z okresu pradziejowego w Biskupinie (gmina Gąsawa) oraz muzeum kolei wąskotorowej w Wenecji, gdzie funkcjonuje (w okresie sezonu letniego) trasa Żnińskiej Kolei Powiatowej (gmina Żnin). Pozwala to uzyskać powiatowi żnińskiemu 5 miejsce w województwie w liczbie miejsc noclegowych w obiektach turystycznych zbiorowego zakwaterowania. Gmina Gąsawa cechuje się również jednym z najwyższych w regionie wskaźników intensywności ruchu turystycznego (liczba korzystających z noclegów na 100 mieszkańców). Zlokalizowane na terenie powiatu zabytki wpisują się w krajobraz kulturowy związany z początkami Państwa Polskiego. Z tego względu obiekty zabytkowe z powiatu mogileńskiego znajdują się na Szlaku Piastowskim, który jest jedną z bardziej znanych tras turystycznych w Polsce.

Podstawą prowadzenia prawidłowej polityki rozwoju na każdym szczeblu jest zróżnicowane podejście do różnych terytoriów skutkujące określeniem kierunków działań wykorzystujących zidentyfikowane potencjały endogeniczne oraz służących przezwyciężeniu występujących na danym terenie problemów.

Potencjały endogeniczne i mocne strony powiatu	Problemy i bariery rozwoju
<ul style="list-style-type: none"> • Wielofunkcyjny charakter powiatu • „Pałuki” – potencjalna marka rozwoju powiatu • Cenne i zróżnicowane walory turystyczne mogące być podstawą dla bardzo zróżnicowanego produktu turystycznego (Biskupin, Wenecja, Lubostroń, Piechcin, Rogowo, Żnin, wypoczynek pobytowy nad jeziorami) • Położenie w przebiegu Wielkiej Pętli Wielkopolski (gm. Barcin i Łabiszyn) • Korzystna struktura agrarna dla produkcji roślinnej • Szczególnie dobry poziom rozwoju produkcji zwierzęcej • Dobra dostępność drogową z perspektywą poprawy wraz z realizacją S5 • Rozwój klastra związanego z przemysłem materiałów budowlanych 	<ul style="list-style-type: none"> • Stosunkowo niska integralność powiatu, będąca skutkiem dużych zróżnicowań wewnętrznych (interesy rozwojowe poszczególnych gmin mogą być zasadniczo odmienne) • Peryferyjność części gmin powiatu wobec Bydgoszczy • Utrudniona dostępność komunikacyjna do Bydgoszczy i Torunia (problem w dostępności funkcji o znaczeniu regionalnym) • Brak komunikacji kolejowej • Trwale wysokie bezrobocie • Deficyt wody dla rolnictwa jako zagrożenie dla w pełni efektywnej gospodarki rolnej

OBSZAR ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO

POWIATU ŻNIŃSKIEGO

- obszar objęty porozumieniem

Podstawą współpracy samorządów w ramach Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Żnińskiego jest porozumienie podpisane przez Starostę Żnińskiego oraz Burmistrzów i Wójtów następujących jednostek samorządowych:

- Gmina Barcin
- Gmina Gąsawa
- Gmina Janowiec Wielkopolski
- Gmina Rogowo
- Gmina Żnin

- Obszar Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Żnińskiego
- gmina wchodząca w skład ZIT wojewódzkiego

POWIAT ŻNIŃSKI

OBRAZ STATYSTYCZNY (na podstawie danych GUS)

Wybrane dane statystyczne ¹⁾	Powiat	Gmina Barcin	Gmina Gęszawa	Gmina Janowiec Wielkopolski	Gmina Rogoźno	Gmina Żnin	ORSG
Powierzchnia [ha]	98 477	12 088	13 584	13 073	17 885	25 147	81 777
Ludność [os.]	70 957	15 027	5 296	9 283	6 942	24 607	61 165
Ludność na 1 km ² [os.]	72	124	39	71	39	98	75
Udział ludności wiejskiej w ogólnej liczbie ludności [%]	56,7	48,1	100	55,8	100	42,0	57,2
Dochody własne na 1 mieszkańca [zł]	1338,71	2160,25	1135,63	1011,16	972,06	1324,30	1425,8
Ludność – w % ogółu ludności korzystająca z instalacji:							
- wodociągowej [%]	90,7	94,8	93,4	82,0	96,6	91,4	91,6
- kanalizacyjnej [%]	54,4	67,4	38,5	39,9	38,6	64,5	56,3
Udział obszarów chronionych w powierzchni ogółem [%]	10,5	0,8	28,1	0	8,8	19,3	12,6
Długość ścieżek rowerowych na 10 tys. km ² [km]	64,0	148,8	0	0	0	179,3	77,1
Indeks zagrożenia ubóstwem	38	41	48	55	53	47	-
Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających za środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem [%]	12,7	13,5	9,1	11,2	11,7	13,2	12,5
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]	12,8	12,4	14	14,1	12,8	12,6	12,9
Udział zarejestrowanych bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym [%]	15,4	15,2	18,1	17,4	15,8	14,8	15,7
Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym [%]	61,0	74,7	54,1	61,3	56,7	64,4	64,4
Płace w III ambulatoryjnej opłaki medycznej na 10 tys. mk [zł]	3	3	4	3	1	2	3
Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	22,2	29,6	20,2	13,7	28,5	18,1	23,0
Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	724,0	558,8	687,3	746,8	586,3	783,1	716,4
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	8,8	8	8,2	9,3	7,1	9,4	8,6
Przeciętna wielkość gospodarstwa rolnego (PSR 2010) [ha]	20,5	15,8	27,5	23,3	20,1	21,6	21,6

Zestawienie Obszarów Rozwoju Społeczno-Gospodarczego

Lp	Powiat	Obszar Rozwoju Społeczno-Gospodarczego
1.	Aleksandrowski	Starostwo Powiatowe Gmina Miejska Aleksandrów Kujawski Gmina Miejska Ciechocinek Gmina Miejska Nieszawa Gmina Aleksandrów Kujawski Gmina Bądkowo Gmina Koneck Gmina Raciążek Gmina Waganiec Gmina Zakrzewo
2.	Brodnicki	Starostwo Powiatowe Gmina Miejska Brodnica Gmina Bartniczka Gmina Bobrowo Gmina Brodnica Gmina Brzozie Gmina Górzno Gmina Jabłonowo Pomorskie Gmina Osiek Gmina Świedziebnia Gmina Zbiczno
3.	Chełmiński	Starostwo Powiatowe Gmina Miejska Chełmno Gmina Chełmno Gmina Kijewo Królewskie Gmina Lisewo Gmina Papowo Biskupie Gmina Stolno Gmina Unisław
4.	Golubsko-Dobrzyński	Starostwo Powiatowe Gmina Miejska Golub-Dobrzyń Gmina Ciechocin Gmina Golub-Dobrzyń Gmina Radomin Gmina Zbójno
5.	Grudziądzki	Starostwo Powiatowe Gmina Łasin Gmina Świecie nad Osą

Zestawienie Obszarów Rozwoju Społeczno-Gospodarczego

Lp.	Powiat	Obszar Rozwoju Społeczno-Gospodarczego
6.	Inowrocławski	Starostwo Powiatowe Gmina Dąbrowa Biskupia Gmina Gniewkowo Gmina Inowrocław Gmina Janikowo Gmina Kruszwica Gmina Pakość Gmina Rojewo Gmina Złotniki Kujawskie
7.	Lipnowski	Starostwo Powiatowe Gmina Miejska Lipno Gmina Bobrowniki Gmina Chrostkowo Gmina Dobrzyń nad Wisłą Gmina Kikół Gmina Lipno Gmina Skępe Gmina Tłuchowo Gmina Wielgie
8.	Mogileński	Starosta Powiatowy Gmina Dąbrowa Gmina Jeziora Wielkie Gmina Mogilno Gmina Strzelno
9.	Nakielski	Starostwo Powiatowe Gmina Kcynia Gmina Mrocza Gmina Sadki
10.	Radziejowski	Starostwo Powiatowe Gmina Miejska Radziejów Gmina Bytoń Gmina Dobrze Gmina Osiecin Gmina Piotrków Kujawski Gmina Radziejów Gmina Topólka
11.	Rypiński	Starostwo Powiatowe Gmina Miejska Rypin Gmina Brzuze Gmina Rogowo Gmina Rypin Gmina Skrwilno Gmina Wąpielsk

Zestawienie Obszarów Rozwoju Społeczno-Gospodarczego

Lp	Powiat	Obszar Rozwoju Społeczno-Gospodarczego
12.	Sępoleński	Starostwo Powiatowe Gmina Kamień Krajeński Gmina Sępólno Krajeńskie Gmina Sośno Gmina Więcbork
13.	Świecki	Starostwo Powiatowe Gmina Bukowiec Gmina Dragacz Gmina Drzycim Gmina Jeżewo Gmina Lniano Gmina Nowe Gmina Osie Gmina Pruszcz Gmina Świecie Gmina Świekatowo Gmina Warlubie
14.	Tucholski	Starostwo Powiatowe Gmina Cekcyn Gmina Gostycyn Gmina Kęsowo Gmina Lubiewo Gmina Śliwice Gmina Tuchola
15.	Wąbrzeski	Starostwo Powiatowe Gmina Miejska Wąbrzeźno Gmina Dębowa Łąka Gmina Książki Gmina Płużnica Gmina Wąbrzeźno
16.	Włocławski	Starostwo Powiatowe Gmina Baruchowo Gmina Boniewo Gmina Chodecz Gmina Izbica Kujawska Gmina Lubień Kujawski Gmina Lubraniec
17.	Żniński	Starostwo Powiatowe Gmina Barcin Gmina Gąsawa Gmina Janowiec Wielkopolski Gmina Rogowo Gmina Żnin

